

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Γ8 ΕΑΔΗΣΥ/2023

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 14 Σεπτεμβρίου 2023, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος: Ανδρονίκη Θεοτοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Χανής

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη

Αδάμ Καραγλάνης

Βασιλική Σκαρτσούνη

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού

Εισηγητές: (α) Μίνα Καλογρίδου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ, Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Μελετών και Γνωμοδοτήσεων, (β) Ευάγγελος Ιατρού, Μηχανικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ, Αυτοτελές Γραφείο Θεσσαλονίκης.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν οι εισηγητές (ο Ε. Ιατρού μέσω τηλεδιάσκεψης), ενώ παρενέβησαν (μέσω τηλεδιάσκεψης), κατόπιν σχετικής πρόσκλησης προς παροχή διευκρινίσεων, εκπρόσωποι της αιτούσας, οι οποίοι άπαντες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Επιτροπής.

Θέμα: Αίτημα για διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, σε σχέδιο Κανονισμού Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας Α.Ε. (ΕΥΔΑΠ ΑΕ).

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Με το υπ' αριθ. πρωτ. 15067/06-08-2023 έγγραφο του Διευθύνοντος Συμβούλου της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας Α.Ε. (ΕΥΔΑΠ ΑΕ) (στο εξής ΕΥΔΑΠ) (αριθ. πρωτ. εισερχ. 3577/08-08-2023 ΕΑΔΗΣΥ), διαβιβάστηκε σχέδιο Κανονισμού Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ για διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016. Το εν λόγω σχέδιο επανυποβάλλεται μετά από ανάκληση του αρχικού σχεδίου (βλ. αριθ. πρωτ. 13616/14-07-2023 έγγραφο - αριθ. πρωτ. εισερχ. 3269/17-07-2023 ΕΑΔΗΣΥ), σε συνέχεια των από 01-08-2023 και 03-08-2023 τηλεδιασκέψεων μεταξύ εκπροσώπων της ΕΥΔΑΠ και των εισηγητών, κατά τις οποίες συζητήθηκαν και διευκρινίστηκαν ζητήματα επί του υποβληθέντος αρχικού σχεδίου, καθώς και προτεινόμενες προσθήκες και βελτιώσεις.

Το σχέδιο Κανονισμού ερείδεται στις διατάξεις του άρθρου 222 παρ. 7 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το οποίο η ΕΥΔΑΠ, με την ιδιότητά της ως εταιρείας του κεφαλαίου Β του ν. 3429/2005, έχει δικαίωμα να εξαιρεθεί από σειρά διατάξεων του ν. 4412/2016. Το κείμενο του ως άνω σχεδίου Κανονισμού παρατίθεται, όπως διαβιβάστηκε στην Αρχή στο συνημμένο **Παράρτημα Ι**.

II. Αρμοδιότητα ΕΑΔΗΣΥ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016. «[...] γγ) Οι λοιπές κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου, εξαιρουμένων των προκηρύξεων, καθώς και οι κανονισμοί άλλων δημοσίων οργάνων και αναθετουσών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των κατά περίπτωση αρμόδιων ελεγκτικών διοικητικών οργάνων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, κατά το μέρος που οι εν λόγω πράξεις και κανονισμοί ρυθμίζουν θέματα δημοσίων συμβάσεων, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής. Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της παρούσας υποπερίπτωσης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση των ανωτέρω σχεδίων διατάξεων στην Αρχή, με μέριμνα του οικείου οργάνου. Μετά την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας οι σχετικές πράξεις μπορούν να εκδοθούν και χωρίς τη γνώμη της Αρχής.»

Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι το σχέδιο Κανονισμού περιλαμβάνει κανόνες ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων αναθέτοντος φορέα (αναθέτουσας αρχής ή δημόσιας επιχείρησης) που ασκεί μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234 του ν. 4412/2016 (Βιβλίο ΙΙ), συντρέχει αρμοδιότητα της Αρχής για παροχή σύμφωνης γνώμης.

III. Συναφείς Διατάξεις

1. Ο ν. 3429/2005 (Α' 314/27.12.2005) και ιδίως το άρθρο 1 παρ. 5 και το ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΣΕ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΙΣΗΓΜΕΝΕΣ ΣΕ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ
2. Ο ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών» και ιδίως το ΒΙΒΛΙΟ ΙΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΈΡΓΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΩΗΝ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΩΝ ΤΟΜΕΩΝ (ΟΔΗΓΙΑ 2014/25/ΕΕ).

IV. Ως προς το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού και το εφαρμοστέο δίκαιο

A. Το προτεινόμενο σχέδιο Κανονισμού περιέχει διατάξεις που αφορούν τόσο την ανάθεση, την έννομη προστασία κατά τη διαδικασία της ανάθεσης, όσο και την εκτέλεση των συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών που αναθέτει η ΕΥΔΑΠ.

Όπως αναφέρεται και στο προοίμιο του Κανονισμού, η ΕΥΔΑΠ αποτελεί αναθέτοντα φορέα (άρθρο 224 παρ 1α του ν. 4412/2016), μία δημόσια επιχείρηση¹ που δραστηριοποιείται στη λειτουργία σταθερού δικτύου με στόχο να παρέχει στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της διανομής πόσιμου ύδατος (άρθρο 230 παρ. 1α ν. 4412/2016). Στους εταιρικούς σκοπούς συγκαταλέγονται ακόμη η παροχή υπηρεσιών αποχέτευσης, η χρησιμοποίηση του συστήματος ύδρευσης και αποχέτευσης παράλληλα και για άλλους

---

¹ Άρθρο 224 Αναθέτοντες φορείς (άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 222 έως 338) αναθέτοντες φορείς είναι εκείνοι οι οποίοι:

α) είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, οι οποίες ασκούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234·

β) αν δεν είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, ασκούν, μεταξύ των δραστηριοτήτων τους, κάποια από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 228 έως 234 ή συνδυασμό τέτοιων δραστηριοτήτων και λειτουργούν επί τη βάση ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων τα οποία εκχωρεί αρμόδια αρχή της Ελλάδας.

2. Ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση στην οποία οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ασκούν, άμεσα ή έμμεσα, δεσπόζουσα επιρροή λόγω κυριότητας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή των κανόνων που τη διέπουν. Η δεσπόζουσα επιρροή εκ μέρους των αναθετουσών αρχών τεκμαίρεται σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω αρχές, άμεσα ή έμμεσα:

α) κατέχουν την πλειοψηφία του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης ή

β) ελέγχουν την πλειοψηφία των ψήφων που συνδέονται με τις μετοχές που εκδίδει η επιχείρηση ή

γ) μπορούν να διορίζουν περισσότερα από τα μισά μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, «ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα» νοούνται τα δικαιώματα που εκχωρούνται από αρμόδια αρχή της Ελλάδας μέσω οιασδήποτε διάταξης νόμου ή διοικητικής πράξης που έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζει την άσκηση των δραστηριοτήτων οι οποίες ορίζονται στα άρθρα 228 έως 234 σε έναν ή περισσότερους φορείς, και η οποία επηρεάζει ουσιωδώς την ικανότητα άλλων φορέων να ασκούν τέτοιου είδους δραστηριότητα.

Τα δικαιώματα που έχουν εκχωρηθεί μέσω διαδικασίας στην οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα και στην περίπτωση που η εκχώρηση των εν λόγω δικαιωμάτων βασίστηκε σε αντικειμενικά κριτήρια δεν συνιστούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου.

Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν:

α) διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, σύμφωνα με το Βιβλίο Ι (άρθρα 3 έως 221), το ν. 3978/2011, τις διατάξεις με τις οποίες εναρμονίζεται η νομοθεσία στην Οδηγία 2014/23/ΕΕ ή το παρόν Βιβλίο (άρθρα 222 έως 338)·

β) διαδικασίες, σύμφωνα με άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης, που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Β', οι οποίες διασφαλίζουν ικανοποιητική εκ των προτέρων διαφάνεια για τη χορήγηση αδειών με βάση αντικειμενικά κριτήρια.

σκοπούς, όπως είναι η ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών και ενεργειακών δραστηριοτήτων η πραγματοποίηση επενδύσεων κ.α.² Αποτελεί εταιρεία εισηγμένη στο χρηματιστήριο και εντάσσεται στο κεφάλαιο Β του ν.3429/2005 για τις ΔΕΚΟ. Σημειώνεται, ότι με το άρθρο 64 του ν. 5045/2023 (Α/136) οι μετοχές της ΕΥΔΑΠ ΑΕ και της ΕΥΑΘ ΑΕ μεταβιβάστηκαν από την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας στο Ελληνικό Δημόσιο.³

Η δημοπράτηση και ανάθεση των συμβάσεων της ΕΥΔΑΠ λαμβάνει χώρα σύμφωνα με τις διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ του ν.4412/2016, πλην όμως, στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 222 παρ. 7 του ν.4412/2016 και με την ιδιότητά της ως εταιρείας του κεφαλαίου Β του ν.3429/2005, δεν εφαρμόζει μία σειρά διατάξεων του ν. 4412/2016⁴.

Στο σημείο αυτό σημειώνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 222 του ως άνω νόμου: « [...]7. **Οι διατάξεις των άρθρων 279** [Κανόνες για τη διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς], **281** [Περιεχόμενο εγγράφων της σύμβασης], **302** [Εγγυήσεις - Εξουσιοδοτική διάταξη], **315 έως 317** [Ειδικοί κανόνες διεξαγωγής διαδικασίας, Κατακύρωση – Σύναψη σύμβασης, Ματαίωση διαδικασίας], **326 έως 333** [Επιλογή των διαδικασιών, Συμβάσεις ήσσονος αξίας, Απευθείας ανάθεση, Συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας - Εξουσιοδοτική διάταξη, Έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης, Προθεσμίες διαδικασιών σύναψης συμβάσεων κάτω των ορίων, Προκήρυξη σύμβασης κάτω των ορίων, Προσκήσεις προς υποψηφίους κατά τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων κάτω των ορίων], **καθώς και των παρ. 4,5 και 6 του άρθρου 1 [άρθρα 134 έως 181 για την εκτέλεση συμβάσεων έργων, άρθρα 182 έως 199 για την εκτέλεση συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών,**

² Σύμφωνα με τη σκ. 24 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ «Οι αναθέτοντες φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πόσιμου ύδατος μπορούν επίσης να πραγματοποιούν και άλλες δραστηριότητες σχετικές με τα ύδατα, όπως έργα στον τομέα της υδραυλικής μηχανικής, αρδευτικά ή αποστραγγιστικά έργα ή έργα αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων. Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις διαδικασίες για τις προμήθειες που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία για όλες τις δραστηριότητές τους που είναι σχετικές με τα ύδατα, όποιο τμήμα του κύκλου του ύδατος και να αφορούν. Ωστόσο, οι κανόνες για τις συμβάσεις που προτείνονται για τις συμβάσεις προϊόντων δεν είναι κατάλληλοι για τις αγορές ύδατος, δεδομένης της ανάγκης προμήθειας ύδατος από πηγές κοντά στην περιοχή όπου θα χρησιμοποιηθεί»

³ Άρθρο 64 «Μεταβίβαση μετοχών της Εταιρείας Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτευούσης και της Εταιρείας Υδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης από την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας στο Ελληνικό Δημόσιο»

1. Το σύνολο των μετοχών κυριότητας της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (Ε.Ε.ΣΥ.Π. Α.Ε.) στην Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτευούσης (Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε.) και στην Εταιρεία Υδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης (Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε.) μεταβιβάζεται στο Ελληνικό Δημόσιο. Η μεταβίβαση αυτή απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος ή δικαίωμα υπέρ τρίτων. Μετά τη μεταβίβαση τα δικαιώματα του Ελληνικού Δημοσίου ως μετόχου ασκούνται: α) στην Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε. από κοινού από τους Υπουργούς Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, β) στην Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε. από κοινού από τους Υπουργούς Οικονομικών, Εσωτερικών (Τομέας Μακεδονίας Θράκης) και Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Με μέριμνα του Υπουργού Οικονομικών η μεταβίβαση αυτή καταχωρίζεται στο Σύστημα του Κεντρικού Αποθετηρίου Τίτλων του Μέρους Πρώτου του ν. 4569/2018 (Α` 179) και γίνονται οι απαιτούμενες ενημερώσεις του Κεφαλαίου Γ` του ν. 3556/2007 (Α` 91).

2. Η εποπτεία επί της Ε.Υ.Α.Θ. Α.Ε. και της Ε.Υ.Α.Θ. ΠΑΓΙΩΝ ασκείται από τα Υπουργεία Εσωτερικών (Τομέας Μακεδονίας Θράκης) και Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η εποπτεία επί της Ε.Υ.Δ.Α.Π. Α.Ε. και της ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΑΓΙΩΝ Ε.Υ.Δ.Α.Π. που μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με το άρθρο 27 του ν. 5037/2023 (Α` 87) εξακολουθεί να ασκείται από αυτό.

3. Από τη δημοσίευση του παρόντος καταργείται κάθε αντίθετη διάταξη.»

Συναφώς σημειώνεται η απόφαση της Επιτροπής Κανονιστικής Συμμόρφωσης του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) σε ό,τι αφορά τις μετοχές της ΕΥΔΑΠ και της ΕΥΑΘ και τον έλεγχο του Δημοσίου και τις αποφάσεις της Ολομέλειας του ΣτΕ 190 & 191/2022, με τις οποίες είχε κριθεί η αντισυνταγματικότητα της μεταβίβασης των μετοχών των ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ από το Δημόσιο στο Υπερταμείο.

⁴ Αναλυτικά για τους εφαρμοστέους κανόνες πρβλ/ Κ.Ο. 26/ της Αρχής Πεδίο Εφαρμογής & Ειδικά Ζητήματα Βιβλίου ΙΙ Ν. 4412/2016 ΑΔΑ ΩΣΨ10ΞΤΒ-ΚΦΦ

άρθρα 200 έως 220 για την εκτέλεση συμβάσεων προμηθειών και γενικών υπηρεσιών] **δεν εφαρμόζονται από τις εταιρείες του Κεφαλαίου Β' του ν. 3429/2005 (Α' 314).**»

Σύμφωνα με το άρθρο 1.1 Σκοπός του Κανονισμού «Σκοπός του παρόντος Κανονισμού Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (εφεξής ο «Κανονισμός») είναι:

Να αποτελέσει έκφραση της πολιτικής της ΕΥΔΑΠ Α.Ε. αναφορικά με την ανάθεση και εκτέλεση των Συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών (εφεξής η «Πολιτική») και να καθορίσει, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Οδηγίας 2014/25 ΕΕ και του ν. 4412/2016 «Συμβάσεις δημοσίων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών» (Α' 147), όπως εκάστοτε ισχύει, τους βασικούς κανόνες και αρχές που διέπουν τις διαδικασίες προγραμματισμού, ανάθεσης και εκτέλεσης των Συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ. Κατά την εκπόνηση του παρόντος Κανονισμού λαμβάνεται υπόψη ότι η ΕΥΔΑΠ ΑΕ, ως εταιρεία του Κεφαλαίου Β' του ν. 3429/2005, (Α' 314), δυνάμει του άρθρου 222 παρ. 7 του ν. 4412/2016, εξαιρείται από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 279 (κανόνες για την διενέργεια προκαταρκτικών διαβουλεύσεων της αγοράς), 281 (περιεχόμενο εγγράφων σύμβασης), 302 (εγγυήσεις), 315 έως 317 (ειδικοί κανόνες διεξαγωγής της διαδικασίας, κατακύρωση, ματαίωση), 326 έως 333 (επιλογή διαδικασιών, συμβάσεις ήσσονος αξίας, απευθείας ανάθεση, συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας, έναρξη διαδικασίας σύναψης, προθεσμίες διαδικασιών σύναψης κάτω των ορίων, προκήρυξη σύμβασης κάτω των ορίων, προσκλήσεις προς υποψηφίους κατά την διαδικασία σύναψης κάτω των ορίων), καθώς και των παρ. 4 (εφαρμογή άρθρων 134 έως 181 στην εκτέλεση συμβάσεων έργων του Βιβλίου ΙΙ) και 5 (εφαρμογή άρθρων 182 έως 199 στην εκτέλεση συμβάσεων εκπόνησης μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών του Βιβλίου ΙΙ) του άρθρου 1 του ν. 4412/2016. Επίσης, συνεπεία των ανωτέρω και ως εκ της εξαίρεσης από το άρθρο 315 παρ. 1 του ν. 4412/2016., η ΕΥΔΑΠ Α.Ε. εξαιρείται και από τις διατάξεις των άρθρων 92 έως 100 (περιεχόμενο προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, περιεχόμενο φακέλου δικαιολογητικά, περιεχόμενο φακέλου τεχνική προσφορά, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών, χρόνος και τρόπος υποβολής προσφορών, χρόνος ισχύος προσφορών, αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών στις δημόσιες συμβάσεις έργων, αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών στις δημόσιες συμβάσεις μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών), 103 (πρόσκληση για υποβολή δικαιολογητικών) και 104 (χρόνος συνδρομής όρων συμμετοχής) του ν. 4412/2016.

Να αποσαφηνίσει τους ρόλους και τις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων μερών στον κύκλο ζωής των Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών.

Να καθοδηγήσει το προσωπικό της ΕΥΔΑΠ ΑΕ σχετικά με την προετοιμασία, ανάθεση και εκτέλεση των συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών.».

Σύμφωνα δε με το άρθρο 1.2 Πεδίο εφαρμογής: «Ο παρών Κανονισμός εφαρμόζεται σε κάθε διαδικασία προγραμματισμού, ανάθεσης και εκτέλεσης Συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών ανεξαρτήτως της εκτιμώμενης αξίας αυτών. [...] Σε περιπτώσεις ανάθεσης Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών όπου υφίσταται ειδική νομοθετική ρύθμιση, ή/και Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τα αντίστοιχα νομοθετικά ή κανονιστικά μέσα ενσωμάτωσης αυτών στην Ελληνική έννομη τάξη και ιδία ο νόμος 4412/2016, στο πεδίο ορισμού των οποίων εμπίπτει η ΕΥΔΑΠ ΑΕ ή οι δραστηριότητές της, εφόσον η ΕΥΔΑΠ Α.Ε. δεν έχει ρητά εξαιρεθεί από την υποχρέωση εφαρμογής τους, η ειδική νομοθετική ρύθμιση ή η Οδηγία αυτή υπερισχύει του παρόντος Κανονισμού. [...]».

Κατά συνέπεια, όπως διαπιστώνεται από την επεξεργασία του ως άνω κανονιστικού πλαισίου, οι παρεκκλίσεις της ΕΥΔΑΠ από την κείμενη νομοθεσία του ν. 4412/2016 πρέπει να εντοπίζονται σε εθνικού ενδιαφέροντος ρυθμίσεις που αφορούν στη διαδικασία σύναψης και εκτέλεσης συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών.

Από την επεξεργασία του Κανονισμού προκύπτει ότι οι παρεκκλίσεις από την κείμενη νομοθεσία, στο στάδιο της ανάθεσης, καταρχήν, εντοπίζονται στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης και της συναφούς διαδικασίας της «συλλογής προσφορών» οι οποίες ελέγχονται υπό το φως των γενικών αρχών που διέπουν τη σύναψη και την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών (βλ. ιδίως άρθρα 5.2.3.1.1 και 5.2.3.1.2) και στο στάδιο της εκτέλεσης, στους κανόνες υποκατάστασης του αναδόχου, οι οποίοι ελέγχονται ως προς την συμβατότητά τους με το ενωσιακό δίκαιο (βλ. ιδίως άρθρα 5.3.1.1.21, 5.3.2.1.13).

Οι λοιπές επιτρεπτές κατά τον νόμο αποκλίσεις περιγράφονται με θεσμοθέτηση αναλυτικών κανόνων, που σε γενικές γραμμές αποτελούν μεταφορά κανόνων του ν. 4412/2016, σε πολλές δε περιπτώσεις, παραπέμπουν ευθέως σε αυτούς. Περαιτέρω, στον Κανονισμό περιλαμβάνονται κανόνες α) για ζητήματα που ρυθμίζονται στο Βιβλίο Ι του ν. 4412/2016 χωρίς αντίστοιχη ρύθμιση στο Βιβλίο ΙΙ. Ενδεικτικά αναφέρονται τα άρθρα 5.1.3. «Συμβάσεις μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης», 5.1.4. «Επάρκεια Προϋπολογισμού, Οριμότητα, Μελέτες», 5.1.5. «Ανάθεση μελετών προπαρασκευαστικών συγκεκριμένου έργου», «5.1.5.1. Συμβάσεις μελετών για ολοκλήρωση περιβαλλοντικής αδειοδότησης», «5.1.5.3. Έργα με Αξιολόγηση μελέτης, Αντιπαροχή, Παραχώρηση», β) που λειτουργούν ως εφαρμοστικά μέτρα ή / και οδηγίες προς τους εφαρμοστές του Κανονισμού επί διατάξεων του ν. 4412, για τις οποίες δεν προβλέπεται παρέκκλιση. Ενδεικτικά αναφέρονται τα άρθρα 4.2 «Σύγκρουση συμφερόντων», 5.1.11 «Δημοσιότητα», 5.2.4.6. «Διευκρινίσεις».

Τέλος, στον Κανονισμό περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για την παροχή έννομης προστασίας, με παραπομπή στα άρθρα του ν. 4412/2016. Εν προκειμένω, προεχόντως λόγω της απουσίας ειδικής εξουσιοδοτικής διάταξης, εκτιμάται ότι με τον υπό κρίση Κανονισμό δεν δύνανται να τίθενται ρυθμίσεις για δικονομικά ζητήματα και εν γένει ζητήματα που άπτονται της έννομης προστασίας.

Β. Γενικές παρατηρήσεις επί των ρυθμίσεων

Ο έλεγχος των διατάξεων του υπό εξέταση Κανονισμού αποσκοπεί, καταρχήν, στον εντοπισμό τυχόν διαφορών των προτεινόμενων διατάξεων με αυτές της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, όπως ενσωματώθηκαν, και, σε κάθε περίπτωση, στη δημιουργία ενός συνεκτικού νομικού πλαισίου για τις συμβάσεις της ΕΥΔΑΠ, το οποίο θα είναι συμβατό με τις γενικές αρχές της ίσης μεταχείρισης, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της διαφάνειας και θα περιέχει σαφείς κανόνες οι οποίοι δεν θα καθιστούν δυσχερή την εφαρμογή και τον έλεγχό τους.

Επισημαίνεται, ότι οι ως άνω αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης επιτάσσουν να καθορίζονται σαφώς εκ των προτέρων και να δημοσιοποιούνται οι όροι ανάθεσης και εκτέλεσης της σύμβασης, ώστε οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να γνωρίζουν επακριβώς τις απαιτήσεις της διαδικασίας και να διαμορφώνουν αναλόγως την προσφορά τους. Το δε περιεχόμενο του Κανονισμού απευθύνεται και στα στελέχη του αναθέτοντος φορέα και ιδίως: (α) στους συντάκτες των εγγράφων της σύμβασης και των συμβατικών τευχών, προκειμένου κατά τη διαμόρφωσή τους και την εξειδίκευση των ειδικών όρων κάθε σύμβασης, να λαμβάνουν υπόψη τούς εφαρμοστέους κανόνες και αρχές και (β) στα μέλη των συλλογικών οργάνων που επιλαμβάνονται καθηκόντων αξιολόγησης προσφορών-αιτήσεων συμμετοχής και παραλαβής-παρακολούθησης των συμβάσεων της ΕΥΔΑΠ.

Κατά συνέπεια, είναι σκόπιμη αρχικά η ευθεία παραπομπή στις διατάξεις του νόμου 4412/2016, με την έννοια ότι κάθε παραπομπή του παρόντος Κανονισμού στις διατάξεις του νόμου να θεωρείται ως παραπομπή στους οικείους κανόνες, όπως τροποποιούνται κάθε φορά και ισχύουν κατά τον χρόνο έναρξης της εκάστοτε διαδικασίας σύναψης σύμβασης.

Στο σημείο αυτό επαναλαμβάνεται η ερμηνευτική προσέγγιση της Αρχής⁵, ότι όπου ελλείπει ρητή και σαφής ρύθμιση στον Κανονισμό, με την οποία να προβλέπεται παρέκκλιση από τις εθνικές διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων (εξυπακούεται όχι από τις διατάξεις του δικαίου των Οδηγιών), πρέπει να γίνει δεκτό ερμηνευτικά ότι εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν.4412/2016, στον βαθμό που αυτές δεν αντίκεινται έκδηλα προς τη φύση και τη λειτουργία των κανόνων που θεσπίζονται με τον εν λόγω Κανονισμό.

Όσον αφορά τις παραπομπές στις σχετικές διατάξεις της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, καθώς και στις διατάξεις του ν. 4412/2016, τονίζεται ότι η ΕΥΔΑΠ πρέπει να παρακολουθεί και να αναπροσαρμόζει τις διαδικασίες της με βάση τις εθνικές επιλογές ως προς τη συμμόρφωση της Χώρας με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις της (ενδεικτικά αναφέρονται η δυνατότητα προσαρμογής των eForms στο πλαίσιο του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780 της Επιτροπής της 23ης Σεπτεμβρίου 2019 για την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986, καθώς και η εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό Κυρώσεων κατά της Ρωσίας -Κανονισμός (ΕΕ) 833/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό 2022/576 του Συμβουλίου της 8ης Απριλίου 2022-ειδικά στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων).

Σημειώνεται, ότι ο Κανονισμός περιλαμβάνει και ρυθμίσεις οργανωτικού και πειθαρχικού χαρακτήρα καθώς και ρυθμίσεις για την αποδοχή δωρεάς έργου ή μελέτης, οι οποίες εκφεύγουν της αρμοδιότητας της Αρχής και δεν εξετάζονται με την παρούσα.

Τέλος, όπου στην παρούσα γίνεται αναφορά σε άρθρο χωρίς προσδιορισμό σε νόμο ή κανονιστική πράξη, εννοείται αναφορά σε άρθρο του ν. 4412/2016.

Γ. Αναλυτικά ως προς το περιεχόμενο του υπό εξέταση σχεδίου Κανονισμού

(α) Τα άρθρα που επαναλαμβάνουν -σε σύντομη- τους κανόνες του ν. 4412/2016 που αποτελούν ενσωμάτωση της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ, κρίνεται σκόπιμο, για λόγους σαφήνειας και αποφυγής παρερμηνειών να απαλειφθούν, καθώς αποτελούν μεταφορά της Οδηγίας και καλύπτονται από τη γενική παραπομπή στην κείμενη νομοθεσία, εκτός εάν περιλαμβάνουν συμπληρωματικές ρυθμίσεις και οδηγίες, οπότε στην περίπτωση αυτή απαιτείται παραπομπή στην ισχύουσα νομοθεσία. Για παράδειγμα:

(i) το Άρθρο 1.3 – Εξαιρέσεις: Το άρθρο αυτό συνοψίζει καταρχήν τις εξαιρέσεις και τις ειδικές σχέσεις του νόμου, δηλαδή το Τμήμα IV Εξαιρέσεις του Βιβλίου II, Ενότητα 1 που αφορά σε εξαιρέσεις που ισχύουν για όλους τους αναθέτοντες φορείς (άρθρα 237 – 241) και Ενότητα II Ειδικές εξαιρέσεις για τους τομείς της ενέργειας και του ύδατος (άρθρο 242), καθώς και το Τμήμα V Ειδικές περιπτώσεις, Ενότητα 2 Ειδικές σχέσεις, ενώ περαιτέρω θεσμοθετεί και πρόσθετες εξαιρέσεις. Ως προς τις περιπτώσεις που αφορούν εξαιρέσεις της οδηγίας και του ν. 4412/2016, για την αποφυγή ερμηνευτικών ζητημάτων προτείνεται: στην περ. (α) για τις συμβάσεις που ανατίθενται με σκοπό τη μεταπώληση ή τη μίσθωση σε τρίτους, να γίνει παραπομπή στο άρθρο 237 του ν. 4412/2016 και στην περ. (δ) να παραμείνει μόνο η παραπομπή στο άρθρο

⁵ Πρβλ Γνώμες Γ10/2020, Γ8/2022, Γ1/2023

240 του ν. 4412/2016, χωρίς την επιλεκτική περιγραφή των υπηρεσιών που εξαιρούνται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο.

Περαιτέρω, ως προς την περ. (η) και την εξαίρεση από τον Κανονισμό συμβάσεων «που συνάπτονται στο πλαίσιο διεθνούς συμφωνίας μεταξύ της Ελλάδας και μιας ή περισσότερων άλλων χωρών, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό την από κοινού εκτέλεση ή εκμετάλλευση ενός σχεδίου», που αποτελεί κανόνα μη ερειδόμενο σε αντίστοιχη διάταξη της οδηγίας και του ν. 4412/2016, προτείνεται να τεθεί επιφύλαξη υπέρ της ΣΛΕΕ. Τέλος, ως προς τα δύο καταληκτικά εδάφια του εν λόγω άρθρου του Κανονισμού, σύμφωνα με τα οποία «Για την επιλογή των Αναδόχων στις ανωτέρω περιπτώσεις σύναψης συμβάσεων, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ εφαρμόζει διαδικασίες, καθορισμένες με πάγιες ρυθμίσεις των αρμοδίων οργάνων Διοίκησής της, με τήρηση σε κάθε περίπτωση των αρχών της διαφάνειας, της αναλογικότητας, της ίσης και μη διακριτικής μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, της προστασίας του θεμιτού και ελεύθερου ανταγωνισμού, της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης, καθώς και των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις διατάξεις της κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας και λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα, ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, η ΕΥΔΑΠ ΑΕ δύναται να εφαρμόσει αναλογικά - κατά την κρίση της και εφόσον οι συνθήκες το επιτρέπουν - στις ανωτέρω εξαιρούμενες περιπτώσεις τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού», σκόπιμο είναι, αφενός ως προς τις γενικές αρχές να γίνει παραπομπή στο άρθρο 253 (άρθρο 36 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ), αφετέρου να γίνει ευθεία παραπομπή στις συγκεκριμένες ρυθμίσεις – πολιτικές που έχει υιοθετήσει η ΕΥΔΑΠ.

(ii) το άρθρο 2 – Ορισμοί και έννοιες: προς αποφυγή ερμηνευτικών ζητημάτων, προτείνεται η απαλοιφή των ορισμών που περιλαμβάνονται στην οδηγία και στον ν. 4412/2016, όπως ενδεικτικά «CPV», «μεικτές συμβάσεις», «υποψήφιος», «προσφέρων», «σύμβαση», «σύγκρουση συμφερόντων», ώστε να παραμείνουν οι ορισμοί και οι έννοιες που σχετίζονται με τον Κανονισμό. (Για την «σύγκρουση συμφερόντων» και τις πρόσθετες ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο Κανονισμό, πρβλ. τον σχολιασμό του άρθρου 4.2). Περαιτέρω, ως προς τον ορισμό του «ιδιωτικού φορέα επίβλεψης», προτείνεται να περιληφθεί η αναφορά στα άρθρα 136 και 183 ν. 4412/2016.

(β) Ως προς τα επιμέρους άρθρα τού υπό εξέταση Κανονισμού, διαρθρωμένα ανά Ενότητες, παρατηρούνται τα εξής:

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ – ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Άρθρο 3 – Γενικές Αρχές – Πολιτικές και κατευθύνσεις για την εξασφάλιση της διαφάνειας των διαδικασιών

Ως προς τις εφαρμοζόμενες γενικές αρχές, προτείνεται να τεθεί ρητή παραπομπή στο άρθρο 253 «Αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων (άρθρο 36 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)». Περαιτέρω, ως προς τη διάταξη «Η επιλογή Αναδόχου γίνεται κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας εκτός των περιπτώσεων απευθείας ανάθεσης ή μέσω διαπραγματεύσεων χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, εφόσον συντρέχουν οι λόγοι που ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό», σημειώνεται ότι ο Κανονισμός δεν περιλαμβάνει κανόνα για τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, καθώς η εν λόγω διαδικασία ρυθμίζεται από την οδηγία 25 και το άρθρο 269. Συνεπώς, αντί του Κανονισμού, η παραπομπή για την εφαρμογή της εξαιρετικής αυτής διαδικασίας πρέπει να γίνει στο άρθρο 269 του ν. 4412/2016. Τέλος, για τις ρυθμίσεις που σχετίζονται με τα προσωπικά δεδομένα, προτείνεται η παραπομπή στον Γενικό Κανονισμό για την Προστασία των Δεδομένων (Καν. 2016/679) και στον ν. 4624/2019 (Α' 137).

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. ΟΡΓΑΝΑ – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ – ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ - ΕΥΘΥΝΗ

Άρθρο 4.2 – Σύγκρουση συμφερόντων

Περιλαμβάνει γενική διακηρυκτική αναφορά ότι η Εταιρεία λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, προκειμένου να εντοπίζει, διαχειρίζεται και αντιμετωπίζει αποτελεσματικά καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων που αφορούν περιοριστικά τα μέλη του προσωπικού της ή των οργάνων της διοίκησης – συμπεριλαμβανομένων των συζύγων και συγγενών τους εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία γραμμή απεριόριστα και εκ πλαγίου έως τετάρτου βαθμού, παραπομπή στη διαδικασία και στους μηχανισμούς ελέγχου που καθορίζονται στην Πολιτική Σύγκρουσης Συμφερόντων της ΕΥΔΑΠ (στην ιστοσελίδα της Εταιρείας και στην ενότητα Κανονιστικό πλαίσιο, είναι αναρτημένη η εν λόγω Πολιτική, όπως εγκρίθηκε από το Δ.Σ. τον Φεβρουάριο του 2023) και τέλος ορίζει ότι «Κατά τα λοιπά τυγχάνουν εφαρμοστέες οι διατάξεις του άρθρου 262 του ν. 4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύει, οι υπόλοιπες συναφείς διατάξεις του παρόντος Κανονισμού, καθώς και οι οικείες προβλέψεις των εσωτερικών κανονισμών και Πολιτικών της ΕΥΔΑΠ ΑΕ».

Όπως προεκτέθηκε στον σχολιασμό του άρθρου 2, αντίστοιχη ρύθμιση περιλαμβάνεται και σε εκείνο το άρθρο, με τη διαφοροποίηση ότι το άρθρο 2 περιλαμβάνει τα πρόσωπα για τα οποία μπορεί να ανακύψει κατάσταση σύγκρουσης συμφερόντων και το προσωπικό και τη Διοίκηση του Τεχνικού Συμβουλίου και του ΙΦΕ, κατά περίπτωση. **Λαμβανομένης υπόψη της ενδεικτικής απαρίθμησης στο άρθρο 262 των προσώπων που μπορεί να αφορά η σύγκρουση συμφερόντων και για την αποφυγή ερμηνευτικών ζητημάτων από την παράλληλη εφαρμογή, προτείνεται η αναδιατύπωση του άρθρου 4.2 και η απαλοιφή της σχετικής ρύθμισης στο άρθρο 2.**

ΕΝΟΤΗΤΑ 5. ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ

Σύμφωνα με το προοίμιο της Ενότητας 5 «Με τον παρόντα Κανονισμό ρυθμίζονται ιδίως τα ζητήματα που εξαιρούνται από τις διατάξεις του ν. 4412/2016, κατά τρόπο συμβατό τόσο με τις ιδιαίτερες ανάγκες της Εταιρείας όσο και με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά τα λοιπά, τυγχάνουν εφαρμοστέες οι διατάξεις του Βιβλίου ΙΙ (άρθρα 222 έως 338) του ν. 4412/2016.»

5.1. Προκαταρκτικό Στάδιο

5.1.7. Επιλογή Διαδικασιών Ανάθεσης, Υποδιαίρεση σε Τμήματα

Ως προς την επιλογή διαδικασιών, το εν λόγω άρθρο παραπέμπει στις διαδικασίες του άρθρου 263 του ν. 4412/2016 [«Επιλογή των διαδικασιών (άρθρο 44 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)»], σε συγκεντρωτικές συμβάσεις, καθώς και στο σύστημα προεπιλογής, ενώ ειδικά για συμβάσεις κάτω των ορίων, επιπλέον των ανωτέρω για τις άνω ορίων συμβάσεις διαδικασιών, παραπέμπει και στις διαδικασίες απευθείας ανάθεσης και συλλογής προσφορών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

Ως προς την υποδιαίρεση σύμβασης σε τμήματα, το άρθρο παραπέμπει στο αντίστοιχο άρθρο 288. Για τη συνεκτικότητα της διάταξης και την αποφυγή ζητημάτων τεχνητών κατατμήσεων, προτείνεται η ρητή αναφορά στους κανόνες του άρθρου 236 για τη μέθοδο υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (άρθρο 16 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ).

Άρθρο 5.1.9. - Έγγραφα Διαδικασίας Ανάθεσης [παρέκκλιση από τα 281 και 92-96]

Το άρθρο περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τον τρόπο υποβολής προσφοράς σε διακριτούς υποφακέλους, ανάλογα με το κριτήριο ανάθεσης και το περιεχόμενο των εγγράφων της σύμβασης, οι οποίες επαναλαμβάνονται και στο άρθρο 5.2.4.1. «υποβολή προσφορών». Προτείνεται η απαλοιφή τους από το παρόν άρθρο. Ως προς τα έγγραφα της σύμβασης επαναλαμβάνει ρυθμίσεις των άρθρων 92 και 281.

Άρθρο 5.1.11 – Δημοσιότητα⁶:

Με το άρθρο αυτό, για το οποίο δεν επιτρέπεται παρέκκλιση από το άρθρο 222 παρ. 7, επιχειρείται η κωδικοποίηση των υποχρεώσεων δημοσιότητας με τελική παραπομπή στις σχετικές με τη διαφάνεια των διαδικασιών ανάθεσης και τη δημοσίευση των συναφθεισών συμβάσεων διατάξεις των άρθρων 290-300, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Καταρχήν για τη συνεκτικότητα της διάταξης και υποβοήθηση των υπαλλήλων της Εταιρείας, προτείνεται και η παραπομπή στην κοινή απόφαση με αριθ. 76928/09-07-2021 «Ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων λειτουργίας και διαχείρισης του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ)» (Β' 3075) (στο εξής ΚΥΑ ΚΥΜΔΗΣ). Περαιτέρω, **εφίσταται η προσοχή** στους εφαρμοστές του Κανονισμού για την **από 25/10/2023** υποχρέωση συμπλήρωσης και αποστολής ηλεκτρονικά στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ **των νέων τυποποιημένων εντύπων «eForms»**, σε συνέχεια του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2019/1780 της Επιτροπής της 23ης Σεπτεμβρίου 2019, για την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 («ηλεκτρονικά έντυπα»/ eForms»). (Πρβλ σχετικά και ενημερωτικό έγγραφο της Αρχής με α.π. 3611/11-08-2023 (ΑΔΑ: 96ΕΟΟΞΤΒ-ΩΧΚ) αναρτημένο στην ιστοσελίδα www.eaadhsy.gr

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημανθεί, προς αποφυγή σύγχυσης στους εφαρμοστές του Κανονισμού, ότι στις συμβάσεις άνω των ορίων η υποχρέωση ανάρτησης στο ΚΗΜΔΗΣ περιλαμβάνει, εκτός από τις προκηρύξεις και τις διακηρύξεις, η δε παράλειψη της υποχρέωσης αυτής αποτελεί λόγο μη κανονικότητας της δαπάνης (άρθρα 260 και 38 καθώς και ΚΥΑ ΚΗΜΔΗΣ). Επιπροσθέτως σημειώνεται ότι, με την επιφύλαξη νεότερης ανακοίνωσης του Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης, δεν έχει ολοκληρωθεί η διαλειτουργικότητα των ηλεκτρονικών πλατφορμών ΚΗΜΔΗΣ και ΔΙΑΥΓΕΙΑ (πρβλ. Εγκύκλιο Υπουργείου Ψηφιακής Κυβέρνησης α.π. 10455/18-3-2022 - ΑΔΑ: 9ΙΒΦ46ΜΤΛΠ-4ΞΚ).⁷

⁶ «1. Η Εταιρεία δημοσιεύει τις προκηρύξεις ανάλογα με τη διαδικασία ανάθεσης αυτών στο ΚΗΜΔΗΣ. Οι προκηρύξεις φέρουν Αριθμό Διαδικτυακής Ανάρτησης Μητρώου (ΑΔΑΜ) στο ΚΗΜΔΗΣ. Η Εταιρεία πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύει την ημερομηνία ανάρτησης των ως άνω στοιχείων στο ΚΗΜΔΗΣ.

2. Η Προκήρυξη Διαγωνισμού για σύναψη συμβάσεων αξίας άνω των ενωσιακών ορίων, όπως εκάστοτε ισχύουν, δημοσιεύεται υποχρεωτικά, πλην του ΚΗΜΔΗΣ, τουλάχιστον στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ελάχιστο χρονικό διάστημα μεταξύ της εν λόγω δημοσιοποίησης και της προθεσμίας υποβολής των προσφορών καθορίζεται από την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία. Η ανάρτηση στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ δεν απαιτείται εφόσον έχει καταχωρηθεί πρωτογενώς στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την Υ.Α. 14492 ΕΞ 2021. Δημοσίευση Προκήρυξης για σύναψη συμβάσεων αξίας χαμηλότερης των ενωσιακών ορίων δεν απαιτείται.

3. Η Διακήρυξη για σύναψη συμβάσεων αξίας χαμηλότερης των ενωσιακών ορίων δημοσιεύεται υποχρεωτικά, πλην του ΚΗΜΔΗΣ, τουλάχιστον στην επίσημη ιστοσελίδα της Εταιρείας και στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Η ανάρτηση στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ δεν απαιτείται εφόσον έχει καταχωρηθεί πρωτογενώς στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με την Υ.Α. 14492 ΕΞ 2021.

4. Οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων διενεργούνται ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ, και όλα τα δικαιολογητικά υποβάλλονται σε (υπο)φακέλους (κατηγορία επισυναπτόμενων αρχείων στο ηλεκτρονικό σύστημα), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με αριθμό 166278 Κοινή Υπουργική Απόφαση “Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)” (ΦΕΚ Β 2813/2021), όπως εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται και ισχύει.

5. Οι προσφορές υποβάλλονται χωρίς τη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ. στις περιπτώσεις που κάθε φορά ορίζει η κείμενη νομοθεσία.

6. Κατά τα λοιπά, για την ανάθεση των Συμβάσεων της Εταιρείας, τυγχάνουν εφαρμοστέες οι σχετικές με τη διαφάνεια των διαδικασιών ανάθεσης και τη δημοσίευση των συναφθεισών συμβάσεων διατάξεις των άρθρων 290-300 του ν. 4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύουν.»

⁷ «7. Επιπροσθέτως και σχετικά με ρυθμίσεις των άρθρων 76 παρ. 4 και 77 παρ. 6 του ν. 4727/2020, κατά τις οποίες από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης στο Διαύγεια εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων

Τέλος, ρύθμιση για την υποχρέωση δημοσιότητας στον τοπικό τύπο δεν περιλαμβάνεται. Σημειώνεται ότι η έδρα της Εταιρείας είναι στο Γαλάτσι και προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα κατά την εκκαθάριση των δαπανών, η Εταιρεία πρέπει να εξετάσει αν εμπίπτει στις μεταβατικές διατάξεις εφαρμογής του ν. 3548/2007 (Α'68), όπως κάθε φορά ισχύουν (πρβλ άρθρο 379 παρ. 12).

Σε συνέχεια των ανωτέρω, προτείνεται η αναδιατύπωση του άρθρου.

5.2. Προσυμβατικό Στάδιο

5.2.1. Διαβουλεύσεις με την αγορά πριν και μετά την δημοσίευση των εγγράφων της σύμβασης [παρέκκλιση από το άρθρο 279]

Προβλέπεται ότι οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς μπορούν να διεξάγονται σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 279 και με οποιαδήποτε άλλη διαδικασία αποφασίζει το αρμόδιο αποφαινόμενο όργανο της Εταιρείας, με την επιφύλαξη της συμβατότητάς της με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ επαναλαμβάνεται η δυνατότητα αξιοποίησης του άρθρου 298 «Διαβούλευση επί των δημοσιευμένων εγγράφων σύμβασης έργων».

Άρθρο 5.2.2. – Ανάθεση εξειδικευμένων υπηρεσιών (σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες)

Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο «Στις περιπτώσεις πρωτότυπων ή/και πολύπλοκων συμβάσεων της ΕΥΔΑΠ Α.Ε. για την εκτέλεση ή την παραχώρηση έργων, με απόφαση του αρμοδίου οργάνου της, η Εταιρεία μπορεί να εφαρμόζει αναλογικά τις προβλέψεις του άρθρου 128 του ν. 4412/2016 όπως εκάστοτε ισχύει αναφορικά με τις ειδικές δυνατότητες και τις εξαιρετικές διαδικασίες ανάθεσης εξειδικευμένων υπηρεσιών τεχνικών, νομικών, οικονομικών, διοικητικών/διαχειριστικών συμβούλων ή/και εμπειρογνώμονων ιδίως για τον σχεδιασμό, την μελέτη, τον έλεγχο μελέτης, την διοίκηση και την επίβλεψη έργων ή συμβάσεων».

Η ρύθμιση του άρθρου 128 αποτελεί ειδική ρύθμιση απευθείας ανάθεσης που περιλαμβάνεται στην Ενότητα 3 για τις συμβάσεις κάτω των ορίων του Βιβλίου Ι, ενώ αντίστοιχη διάταξη δεν περιλαμβάνεται στο Βιβλίο ΙΙ. Στο σημείο αυτό, επαναλαμβάνεται ο προβληματισμός και οι επιφυλάξεις που είχαν τεθεί από την Αρχή κατά την εξέταση τροποποίησης του άρθρου 128 στη Γνώμη Α45/2020 (σελ. 125) «επισημαίνεται ότι οι συνολικές ρυθμίσεις του άρθρου 128, οι οποίες αποτελούν αμιγώς μεν εθνικές ρυθμίσεις, εγείρουν όμως προβληματισμό σε σχέση με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της προστασίας του ανταγωνισμού, καθώς προβλέπουν μία ιδιότυπη και χωρίς προκήρυξη διαδικασία διαπραγμάτευσης για συμβάσεις, οι οποίες, ενδέχεται να έχουν σημαντική οικονομική αξία και σε ορισμένες περιπτώσεις διασυνοριακό ενδιαφέρον». Τέλος, ως ειδική διαδικασία ανάθεσης κάτω των ορίων, ορθότερο θα ήταν να περιλαμβάνεται ως διακριτό άρθρο στις ειδικές διαδικασίες για συμβάσεις κάτω των ορίων.

5.2.3.1. Ειδικές διαδικασίες για συμβάσεις κάτω των ορίων

Άρθρα 5.2.3.1.1. –Απευθείας ανάθεση και 5.2.3.1.2. «Συλλογή προσφορών» [παρέκκλιση από τα άρθρα 328 και 330].

Καταρχήν σημειώνεται ότι ο Κανονισμός παραπέμπει για το όριο της απευθείας ανάθεσης και της διαδικασίας συλλογής προσφορών, σε μελλοντική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, η οποία θα ενσωματωθεί σε Πίνακα 6 του Παραρτήματος Ι. Σε κάθε περίπτωση, κατά τον προσδιορισμό των εν λόγω

συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) και δεδομένου ότι η υλοποίηση των απαιτούμενων τεχνικών παρεμβάσεων για την επίτευξη της προβλεπόμενης διασύνδεσης μεταξύ του ΚΗΜΔΗΣ και του Προγράμματος Διαύγεια δεν έχει πραγματοποιηθεί, θέση της υπηρεσίας μας είναι ότι η υποχρέωση αυτοτελούς, μη αυτόματης ανάρτησης των επίμαχων πράξεων κατευθείαν στο Πρόγραμμα Διαύγεια από τον εκάστοτε εκδότη τους, εξακολουθεί να ισχύει.»

ορίων, το ΔΣ πρέπει να λάβει υπόψη του τις γενικές αρχές όπως αποτυπώνονται στο άρθρο 253 και στο άρθρο 3 του παρόντος Κανονισμού και ιδίως την αρχή της αναλογικότητας, της προστασίας του ανταγωνισμού και της διαφάνειας. Σημειώνεται ότι το άνοιγμα στον ευρύτερο δυνατό ανταγωνισμό δεν συναρτάται μόνο με τη διασφάλιση του ενωσιακού συμφέροντος στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά εξίσου με το συμφέρον της ίδιας της αναθέτουσας αρχής, η οποία διαθέτει με τον τρόπο αυτόν ευρεία δυνατότητα επιλογής σε σχέση με την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη και πλέον αρμόζουσα προς τις καθορισθείσες ανάγκες της προσφορά (απόφαση της 19ης Μαΐου 2009, C-538/07, Assitur, σκέψη 26, απόφαση C-305/08, CoNISMa, σκ.37, και υπ' αυτήν την έννοια απόφαση της 15ης Μαΐου 2008, C-147/06 και C-148/06, SECAP και Santorso, Συλλογή 2008, σ. I-3565, σκέψη 29).

Περαιτέρω, οι μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης περιλαμβάνονται στο Άρθρο 236 Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων (άρθρο 16 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ), από το οποίο η ΕΥΔΑΠ δεν δικαιούται να παρεκκλίνει. Επομένως, είναι σκόπιμη η ρητή παραπομπή στο ως άνω άρθρο, για λόγους σαφήνειας, αποφυγής κατατμήσεων και ενιαίας αντίληψης των χρησιμοποιούμενων μεθόδων υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης.

Ως προς τη διαφοροποίηση των δύο διαδικασιών, σημειώνονται τα ακόλουθα:

Στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης η Εταιρεία απευθύνεται χωρίς εκ των προτέρων δημοσιότητα, σε έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς και αναθέτει στον οικονομικό φορέα της επιλογής της κατόπιν έρευνας αγοράς ή και διαβούλευσης, ενώ η απόφαση ανάθεσης δημοσιεύεται στο ΚΗΜΔΗΣ και στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ. Η βασική παρέκκλιση από τα άρθρα 328 και 330, πέρα από τον προσδιορισμό άλλου ορίου, συνίσταται στη μη υποχρέωση ανάρτησης της πρόσκλησης στο ΚΗΜΔΗΣ και αναμονής τουλάχιστον πέντε (5) εργάσιμων ημέρες πριν από την κοινοποίηση της απόφασης ανάθεσης, ενώ δεν περιλαμβάνεται κανόνας για το πότε η σύμβαση θεωρείται ότι έχει συναφθεί.

Στη διαδικασία της συλλογής προσφορών ορίζεται καταρχήν ότι κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δύναται να υποβάλει προσφορά. Προβλέπεται ωστόσο ότι η Εταιρεία δύναται, μετά από έρευνα αγοράς, να απευθυνθεί σε συγκεκριμένους οικονομικούς φορείς. Σε αυτήν την περίπτωση, οι οικονομικοί φορείς πρέπει να είναι τουλάχιστον τρεις (3). Η προκήρυξη διαγωνισμών που διενεργούνται με τη διαδικασία συλλογής προσφορών δημοσιεύεται στο ΚΗΜΔΗΣ, στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και στην επίσημη ιστοσελίδα της Εταιρείας. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι «*όλες οι επικοινωνίες, οι ανταλλαγές πληροφοριών, ιδίως δε, η ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών, εκτελούνται μέσω του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), όπου αυτό προβλέπεται*»

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η διαδικασία συλλογής προσφορών θα εφαρμόζεται κατά κύριο λόγο σε συμβάσεις εκτιμώμενης αξίας άνω των 30.000 €, κατ' αντιστοιχία των οριζόμενων στο άρθρο 328 για την απευθείας ανάθεση στις συμβάσεις έργων.

Περαιτέρω, στη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης προβλέπεται ότι «*η χρήση της εν λόγω διαδικασίας είναι δυνατή κατ' εξαίρεση και για συμβάσεις η αξία των οποίων υπερβαίνει το όριο όπως αυτό κάθε φορά καθορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και μέχρι των ορίων που ορίζονται στο Παράρτημα Ι Πίνακας 6 όταν συντρέχουν ειδικοί προς τούτο λόγοι, οι οποίοι αποτυπώνονται σε τεκμηριωμένη εισήγηση της Αιτούσας Υπηρεσίας και εγκρίνονται από το αρμόδιο Αποφαινόμενο Όργανο. Η χρήση της ως άνω κατ' εξαίρεση διαδικασίας της απευθείας ανάθεσης είναι επιτρεπτή, αποκλειστικά σε κατεπείγουσες περιπτώσεις όταν αποδεδειγμένα, η χρονική διάρκεια που απαιτείται για την ολοκλήρωση άλλων διαγωνιστικών διαδικασιών, θα προκαλέσει μετά βεβαιότητας ανεπανόρθωτη βλάβη στην ομαλή εξυπηρέτηση των ανατεθειμένων στην Εταιρεία καθηκόντων δημοσίου συμφέροντος σχετιζόμενων άμεσα ή έμμεσα με την δημόσια υγεία των πολιτών.*»

Εκτός του ότι η δυνατότητα προσθήκης νέου λόγου προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης βρίσκεται εκτός του πεδίου εφαρμογής της παρ. 7 του άρθρου 222 του ν. 4412/2016 και των επιτρεπόμενων για την ΕΥΔΑΠ παρεκκλίσεων, φαίνεται ότι εισάγεται ένα τεκμήριο «επείγουσας κατάστασης», ανεξαρτήτως αξίας της σύμβασης και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι λοιπές σωρευτικές προϋποθέσεις της περ. (δ) του άρθρου 269 και, επομένως, έρχεται σε αντίθεση με το ενωσιακό δίκαιο, στον βαθμό που αφορά συμβάσεις άνω των ορίων, με βάση τους κανόνες υπολογισμού του άρθρου 235 του νόμου.

Όπως επανειλημμένα έχει τονίσει η Αρχή με τις γνώμες της, η διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, στο μέτρο που συνιστά παρέκκλιση από τους κανόνες, οι οποίοι αποσκοπούν στη διασφάλιση των αρχών της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελεί αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας, τα δε κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από τις Οδηγίες ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από τις Οδηγίες περιπτώσεις με νέους όρους, που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση και για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, πρέπει να ληφθεί υπόψη η πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία η σύναψη συμβάσεων οι οποίες, λαμβανομένης υπόψη της αξίας τους, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας υπόκεινται, παρά ταύτα, στους θεμελιώδεις κανόνες και στις γενικές αρχές της Συνθήκης ΛΕΕ, ιδίως στις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας καθώς και στην απορρέουσα εξ αυτών υποχρέωση διαφάνειας, υπό την προϋπόθεση ότι οι συμβάσεις αυτές εμφανίζουν βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον βάσει ορισμένων αντικειμενικών κριτηρίων (βλ. αποφάσεις της 15ης Μαΐου 2008, SECAP και Santorso, C-147/06 και C-148/06, EU:C:2008:277, σκέψεις 20 και 21, της 11ης Δεκεμβρίου 2014, Azienda sanitaria locale n. 5 «Spezzino» κ.λπ., C-113/13, EU:C:2014:2440, σκέψεις 45 και 46, της 18ης Δεκεμβρίου 2014, Generali-Providencia Biztosító, C-470/13, EU:C:2014:2469, σκέψη 32, καθώς και της 16ης Απριλίου 2015, Enterprise Focused Solutions, C-278/14, EU:C:2015:228, σκέψη 16, C 318/15 Tecnoe di Costruzioni Srl κατά Comune di Fossano σκ. 19,20).

Επομένως, το περιεχόμενο του ως άνω κανόνα πρέπει να επανεξεταστεί, προκειμένου να συνάδει με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και τις επιτρεπόμενες για την ΕΥΔΑΠ παρεκκλίσεις.

Τέλος, τονίζεται ότι οι αποφάσεις των αναθετουσών αρχών, που αφορούν στην προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με άρθρο 269 του νόμου, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

5.2.3.2. Ειδικά Εργαλεία για Συμβάσεις Άνω και Κάτω των Ορίων

Άρθρο 5.2.3.2.1. «Σύστημα Προεπιλογής –Μητρώο Εργολάβων, Μελετητών και Παρόχων τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών»

Με το άρθρο αυτό συστήνεται Μητρώο οικονομικών φορέων το οποίο διαχειρίζεται η Εταιρεία σύμφωνα με το άρθρο 303⁸. [Για την ταυτότητα της νομικής διατύπωσης με τη διάταξη του άρθρου 303 (άρθρο 77

⁸ Άρθρο 303 Σύστημα προεπιλογής (άρθρο 77 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, να θεσπίζουν και να διαχειρίζονται σύστημα προεπιλογής των οικονομικών φορέων. Οι αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι θεσπίζουν ή διαχειρίζονται ένα σύστημα προεπιλογής εξασφαλίζουν τη δυνατότητα των οικονομικών φορέων να υποβάλουν, ανά πάσα στιγμή, αίτηση για προεπιλογή.
2. Το σύστημα που προβλέπεται στην παράγραφο 1 είναι δυνατόν να περιλαμβάνει διάφορα στάδια προεπιλογής. Οι αναθέτοντες φορείς θεσπίζουν αντικειμενικά κριτήρια και κανόνες για τον αποκλεισμό και την επιλογή

της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ), προτείνεται η αναδιατύπωση της ρύθμισης, υπό την έννοια ότι θεσπίζεται «σύστημα προεπιλογής» και τηρείται μητρώο προεπιλεγέντων οικονομικών φορέων].

Ακολούθως, περιλαμβάνονται εφαρμοστικοί κανόνες στο πλαίσιο των ενωσιακών ρυθμίσεων των άρθρων 303 και 292. Πιο συγκεκριμένα, το μητρώο μπορεί να χωρίζεται σε κατηγορίες κατά είδος σύμβασης (έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών) και να διαρθρώνεται σε τάξεις, κατά τα οριζόμενα στο π.δ. 71/2019. [Οι κατηγορίες περιλαμβάνουν ενδεικτικά: - Υδραυλικά - Μηχανολογικά – Ηλεκτρολογικά, - Εγκαταστάσεις Οργάνων/ αυτοματισμοί σε υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης - Έργα κατασκευής, συντήρησης, ανακατασκευής, αναβάθμισης δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης - Έργα κατασκευής, συντήρησης κτηριακών εγκαταστάσεων, - Εργασίες Σιδηροκατασκευών, - Χωματοουργικά/ οικοδομικά, - Ειδικά Έργα, - Μελέτες- Τεχνικές και λοιπές συναφείς επιστημονικές υπηρεσίες κλπ.]

Η Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού Προμηθειών και Έργων αναλαμβάνει την εισήγηση για τη θέσπιση συστήματος προεπιλογής, η οποία περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο:

- Τις κατηγορίες των έργων, μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών ανά τάξη προϋπολογισμού.
- Τα αντικειμενικά κριτήρια και τους κανόνες αποκλεισμού και επιλογής των οικονομικών φορέων για την ένταξή τους στο σύστημα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 304, 305 και 73 έως 77 του ν. 4412/2016. Κριτήρια για την εγγραφή αποτελούν η οργάνωση της επιχείρησης, η στελέχωση της από διπλωματούχους μηχανικούς και από άλλο επιστημονικό ή τεχνικό και βοηθητικό προσωπικό, η εμπειρία σε Έργα, Μελέτες και Τεχνικές Υπηρεσίες που έχουν εκτελεστεί από την επιχείρηση ή τα στελέχη της, ο εξοπλισμός, η επιφάνεια και η πίστη που αποδεδειγμένα διαθέτει η επιχείρηση, καθώς και η εταιρική της μορφή, ο ισολογισμός, η διαχειριστική της ικανότητα και άλλα συναφή στοιχεία.
- Τους αντικειμενικούς κανόνες και τα κριτήρια για τη λειτουργία του συστήματος, όπως η εγγραφή στο σύστημα (π.χ. ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής της αίτησης για προεπιλογή, η διάρκεια ισχύος της, διευκρινίσεις για την αίτηση προεπιλογής, διαδικασία αποσφράγισης και αξιολόγησης των αιτήσεων προεπιλογής, απόφαση ένταξης, οψιγενείς μεταβολές, προσφυγές, ματαίωση της

οικονομικών φορέων που υποβάλουν αίτηση για προεπιλογή, καθώς και αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια για τη λειτουργία του συστήματος προεπιλογής, που καλύπτουν θέματα όπως η εγγραφή στο σύστημα, η περιοδική επικαιροποίηση των προεπιλογών, αν υπάρχουν, και η διάρκεια του συστήματος. Όταν τα εν λόγω κριτήρια και κανόνες περιέχουν τεχνικές προδιαγραφές, εφαρμόζονται τα άρθρα 282 έως 284. Τα κριτήρια και κανόνες είναι δυνατόν να επικαιροποιούνται, όπου απαιτείται.

3. Τα κριτήρια και κανόνες που αναφέρονται στην παρ. 2 παρέχονται, κατόπιν σχετικής αίτησής τους, στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Η επικαιροποίηση αυτών των κριτηρίων και κανόνων ανακοινώνεται στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς.

Εάν ένας αναθέτων φορέας κρίνει ότι το σύστημα προεπιλογής ορισμένων τρίτων φορέων ή οργανισμών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του, ανακοινώνει στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς τις επωνυμίες των εν λόγω τρίτων φορέων ή οργανισμών.

4. Οι αναθέτοντες φορείς τηρούν μητρώο των προεπιλεγέντων οικονομικών φορέων· το μητρώο αυτό μπορεί να χωρίζεται σε κατηγορίες ανάλογα με τα είδη των συμβάσεων για τις οποίες ισχύει η προεπιλογή.

5. Όταν η προκήρυξη σύμβασης γίνεται με γνωστοποίηση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, οι συγκεκριμένες συμβάσεις έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών που καλύπτονται από το σύστημα προεπιλογής ανατίθενται με κλειστή διαδικασία ή διαδικασία, όπου όλοι οι προσφέροντες ή οι συμμετέχοντες επιλέγονται μεταξύ των υποψηφίων που έχουν ήδη προεπιλεγεί βάσει ενός τέτοιου συστήματος.

6. Οποιαδήποτε έξοδα χρεώνονται σε σχέση με τις αιτήσεις προεπιλογής ή με την επικαιροποίηση ή τη διατήρηση ήδη χορηγηθείσας προεπιλογής, σύμφωνα με το σύστημα προεπιλογής είναι ανάλογα του παραγόμενου κόστους.

διαδικασίας), περιοδική επικαιροποίηση των προεπιλογών, διάρκεια του συστήματος, τυχόν αναστολή ισχύος του.

Κατόπιν έγκρισης της ανωτέρω εισήγησης, δημοσιεύεται στο διαδίκτυο γνωστοποίηση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής και σχετική πρόσκληση σύμφωνα με το άρθρο 292 του ν. 4412/2016.

Περαιτέρω προβλέπεται ότι

- τα κριτήρια αξιολόγησης του συστήματος προεπιλογής είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζονται σε περίπτωση τροποποίησης της κείμενης νομοθεσίας, είτε εάν παρίσταται ανάγκη κατά την κρίση της Εταιρείας.
- Κάθε ενδιαφερόμενος για ένταξη στο σύστημα προεπιλογής πρέπει να υποβάλει ηλεκτρονικά αίτηση προεπιλογής στην προβλεπόμενη στην πρόσκληση προθεσμία. Η αίτηση προεπιλογής περιλαμβάνει τον ηλεκτρονικό φάκελο «Δικαιολογητικά Συμμετοχής», ο οποίος περιέχει το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ.), καθώς και όποιο άλλο έγγραφο ή στοιχείο απαιτείται σύμφωνα με την πρόσκληση,
- Οι αιτήσεις προεπιλογής ισχύουν και δεσμεύουν τους οικονομικούς φορείς για το χρονικό διάστημα που ορίζει η πρόσκληση. Αίτηση προεπιλογής, στην οποία δηλώνεται μικρότερος χρόνος ισχύος απορρίπτεται ως απαράδεκτη.

Ως προς τη διαδικασία, προβλέπεται η σύσταση Επιτροπής Μητρώου με αρμοδιότητα την εισήγηση για κάθε θέμα (εγγραφή, κατάταξη, ανανέωση, εξέταση τυχόν διαμαρτυριών, διαγραφή και εξέλιξη στις κατηγορίες και τάξεις του Μητρώου), η σύγκλησή της εντός του διμήνου Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου κάθε έτους, για την εγγραφή νέων επιχειρήσεων στο Μητρώο και τις μεταβολές των ήδη εγγεγραμμένων, ενώ μπορεί να συγκληθεί και έκτακτα [...]. Το Μητρώο μετά την έγκρισή του ισχύει μέχρι την επόμενη αναθεώρησή του και για όχι λιγότερο από ένα χρόνο.».

Περαιτέρω, περιγράφεται η διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης στο σύστημα προεπιλογής. Η απόφαση για ένταξη στο σύστημα προεπιλογής μαζί με το αντίγραφο του πρακτικού της διαδικασίας αξιολόγησης των αιτήσεων προεπιλογής κοινοποιείται σε όλους τους αιτούντες. **Κατά της εν λόγω απόφασης, ορίζεται ότι χωρεί η άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά τα οριζόμενα στο Βιβλίο IV του ν. 4412/2016.**

Ως προς τον τελευταίο κανόνα, ενδεχομένως τίθεται υπό την έννοια ότι η ένταξη σε Σύστημα Προεπιλογής αποτελεί εκτελεστή – αποσπαστή πράξη της διαδικασίας ανάθεσης. Επισημαίνεται, πάντως, ότι οι δικονομικές οδηγίες και το άρθρο 345⁹ για το πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV, δεν περιλαμβάνει ρητή αναφορά στο Σύστημα Προεπιλογής, όπως για τις συμφωνίες - πλαίσιο, τις συμβάσεις παραχώρησης και τα δυναμικά συστήματα αγορών.

---

⁹ Άρθρο 345 Πεδίο εφαρμογής

1. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 345 έως 374) εφαρμόζονται στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης και τροποποίησης συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων των άρθρων 118 και 328 περί απευθείας ανάθεσης, και των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας των άρθρων 119 και 329.

2. Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου εφαρμόζονται και στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμφωνιών - πλαίσιο, συμβάσεων παραχώρησης και δυναμικών συστημάτων αγορών, καθώς των τροποποιήσεων αυτών.

3. Ως «αναθέτουσες αρχές» κατά τις διατάξεις του παρόντος βιβλίου νοούνται οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς της περ. 1 της παρ. 1 του άρθρου 2.

Περαιτέρω, προβλέπεται ρητά ότι κατά τη διάρκεια ισχύος του Μητρώου είναι δυνατόν να προστίθενται οικονομικοί φορείς κατόπιν εκδήλωσης σχετικού ενδιαφέροντος και ότι οικονομικός φορέας μπορεί να είναι εγγεγραμμένος σε ένα ή περισσότερα Μητρώα.

Επιπροσθέτως προβλέπονται κυρώσεις για την περίπτωση άρνησης ή αδικαιολόγητης καθυστέρησης στην προσκόμιση των στοιχείων, ή εφόσον διαπιστωθεί ότι οι πληροφορίες που υποβλήθηκαν είναι αναληθείς, εσφαλμένες ή παραπλανητικές, ή εφόσον έπαυσαν να πληρούνται οι προϋποθέσεις ένταξης. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται η διαγραφή του οικονομικού φορέα από το Μητρώο ή ακόμη και ο αποκλεισμός του για ορισμένο χρόνο.

Ως προς τη ρύθμιση της παρ. 12 «Όταν η προκήρυξη σύμβασης γίνεται με γνωστοποίηση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, οι συγκεκριμένες Συμβάσεις Έργων ή Μελετών που καλύπτονται από το σύστημα προεπιλογής **ανατίθενται με κλειστή διαδικασία ή διαδικασία με διαπραγμάτευση**, όπου όλοι οι προσφέροντες ή οι συμμετέχοντες επιλέγονται μεταξύ των υποψηφίων που έχουν ενταχθεί στο Μητρώο. Οι επιχειρήσεις που θα κληθούν να συμμετάσχουν σε κάθε σχετικό διαγωνισμό, επιλέγονται από την αντίστοιχη κατηγορία και από βαθμίδα που αντιστοιχεί στον προϋπολογισμό κάθε διαγωνισμού, ή και από βαθμίδα ανώτερη.», **προτείνεται η αναδιατύπωσή της για την αποφυγή ζητημάτων συμβατότητας με την ενωσιακή διάταξη του άρθρου 303**. Ειδικότερα, πρέπει να απαλειφθεί η περιοριστική αναφορά στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, καθώς στο άρθρο 303 του ν. 4412 προβλέπεται ότι όταν η προκήρυξη σύμβασης γίνεται με γνωστοποίηση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, οι συγκεκριμένες συμβάσεις που καλύπτονται από το σύστημα προεπιλογής **ανατίθενται με κλειστή διαδικασία ή διαδικασία**, όπου όλοι οι προσφέροντες ή οι συμμετέχοντες επιλέγονται μεταξύ των υποψηφίων που έχουν ήδη προεπιλεγεί βάσει ενός τέτοιου συστήματος. Επισημαίνεται, ότι σύμφωνα με το άρθρο 263 παρ. 2β, όταν εφαρμόζεται σύστημα προεπιλογής μπορεί να επιλεγεί η κλειστή διαδικασία, η διαδικασία με διαπραγμάτευση ή με ανταγωνιστικό διάλογο ή η σύμπραξη καινοτομίας.

Καταληκτικά το άρθρο παραπέμπει στις διατάξεις των άρθρων 292 και 303, όπως εκάστοτε ισχύουν.

5.2.4. Διαδικασία ανάθεσης

Άρθρο 5.2.4.1. «Υποβολή προσφορών» [παρέκκλιση από τα άρθρα 91, 93 -96]

Δεδομένης της χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ από την ΕΥΔΑΠ, συστήνεται η ρητή παραπομπή στην εφαρμογή των κανόνων της αρ. πρωτ. 166278/25.06.2021 Κοινής Υπουργικής Απόφασης, με θέμα «*Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν στην ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ)*» (Β'2813) (στο εξής «ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ – Δημόσια Έργα»).

Άρθρο 5.2.4.2. – Εγγυητικές επιστολές [παρέκκλιση από το άρθρο 302]

Προβλέπεται η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 302, όπως εκάστοτε ισχύει, ωστόσο η ΕΥΔΑΠ διατηρεί την ευχέρεια να μην προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης την προσκόμιση εγγυητικών επιστολών ή / και να ορίζει διαφορετικό ύψος εγγυήσεων.

Τέλος, **κατά ρητή απόκλιση από το άρθρο 302**, ορίζεται ότι εγγυητικές επιστολές καλής εκτέλεσης και λειτουργίας, **υπολογίζονται επί της αξίας της σύμβασης**.

Άρθρο 5.2.4.3 – Λόγοι αποκλεισμού

Σχετικώς με τους υποχρεωτικούς και τους δυνητικούς λόγους αποκλεισμού, η Εταιρεία παραπέμπει στα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 305-306 και 308 του ν. 4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύουν, ανάλογα με το είδος και τις περιστάσεις υπό τις οποίες διεξάγεται κάθε διαδικασία ανάθεσης. Σημειώνεται ότι το

άρθρο 305 υποχρεώνει τους αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές να εφαρμόσουν τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 (υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού), στις δε λοιπές περιπτώσεις αναθετότων φορέων, μπορούν να τεθούν αντικειμενικοί κανόνες, τόσο για τους λόγους αποκλεισμού, όσο και για τα κριτήρια επιλογής.

Στην περίπτωση, πάντως, που η Εταιρεία προτίθεται να εφαρμόσει την ευελιξία του άρθρου 305 ορθότερο θα ήταν, με την ευκαιρία έκδοσης του Κανονισμού της, να τεθούν οι κανόνες που σχετίζονται με την ακεραιότητα, την οικονομική φερεγγυότητα και την καταλληλότητα-ικανότητα των οικονομικών φορέων να εκτελέσουν τη σύμβαση, καθώς και με την απόδειξη των κριτηρίων αυτών, να θεσπίζονται με τον οικείο Κανονισμό, τουλάχιστον ως ελάχιστο επίπεδο υποχρεωτικών κανόνων¹⁰, ώστε να είναι αντικειμενικοί και εκ των προτέρων γνωστοί σε όλους τους ενδιαφερομένους και να διασφαλίζεται η ακεραιότητα των διαδικασιών της ΕΥΔΑΠ. Στην περίπτωση αυτή, εναλλακτικά, θα μπορούσαν να περιγράφονται υπό τη μορφή κατευθύνσεων οι προϋποθέσεις απόκλισης από τους ελάχιστους υποχρεωτικούς κανόνες, αναλόγως των συνθηκών της συγκεκριμένης αγοράς.

Άρθρο 5.2.4.6 Διευκρινίσεις

Στο άρθρο αυτό περιλαμβάνονται οι ρυθμίσεις του άρθρου 298 για την παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας υποβολής προσφοράς όταν παρέχονται διευκρινίσεις από τον αναθέτοντα φορέα, χωρίς όμως παραπομπή στο εν λόγω άρθρο. Δεδομένου ότι δεν προβλέπεται παρέκκλιση από το άρθρο 298 που άλλωστε είναι ενωσιακής προέλευσης, συστήνεται η ρητή παραπομπή σε αυτό.

Άρθρο 5.2.4.7 Αποσφράγιση και Αξιολόγηση [παρέκκλιση από τα άρθρα 98, 99]

Καταρχήν, δεδομένης της χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ από την Εταιρεία, συστήνεται η ρητή παραπομπή στην εφαρμογή της ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ – Δημόσια Έργα.

Περαιτέρω, στην περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης είναι η βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής, όπως περιγράφεται στο σημείο Β περ. (iiα), απαιτείται η προσθήκη στη διαδικασία αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς και της βαθμολόγησής της.

Άρθρο 5.2.4.8 Κατακύρωση και σύναψη σύμβασης [παρέκκλιση από τα άρθρα 103, 104 105]

Αναφορικά με τη ρύθμιση για την πρόσκληση υποβολής δικαιολογητικών κατακύρωσης, το υπό εξέταση άρθρο του Κανονισμού περιλαμβάνει, μεν, παραπομπή στο άρθρο 103, ωστόσο περιγράφει τους κανόνες όπως ίσχυαν στο άρθρο 103 πριν την τροποποίηση του ν. 4782/2021. Ως εκ τούτου απαιτείται αποσαφήνιση του εφαρμοστέου κανόνα. Στην περίπτωση αναδιατύπωσης του άρθρου στην κατεύθυνση

¹⁰ Σύμφωνα με την Οδηγία, η ευελιξία αυτή συνδέεται κυρίως με την πρόσβαση ή μη σε αδιαμφισβήτητες αποδείξεις. Ειδικότερα, με βάση τη σκ. 105 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ «Οι δημόσιες συμβάσεις δεν θα πρέπει να ανατίθενται σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή έχουν κριθεί ένοχοι δωροδοκίας, απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, τρομοκρατικών εγκλημάτων, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η μη καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης θα πρέπει επίσης να οδηγεί σε υποχρεωτικό αποκλεισμό στο επίπεδο της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, ωστόσο, να μπορούν να προβλέπουν παρέκκλιση από τους υποχρεωτικούς αυτούς αποκλεισμούς σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος καθιστούν αναγκαία την ανάθεση της σύμβασης. Μια τέτοια περίπτωση είναι, επί παραδείγματι, η επείγουσα ανάγκη για εμβόλια ή για εξοπλισμό έκτακτης ανάγκης που μπορούν να αγοραστούν μόνο από οικονομικό φορέα για τον οποίο ισχύει διαφορετικά ένας από τους υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού. Δεδομένου ότι οι αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι δεν είναι και αναθέτουσες αρχές, μπορεί να μην έχουν πρόσβαση σε αδιαμφισβήτητες αποδείξεις επί του θέματος, κρίνεται σκόπιμο οι εν λόγω αναθέτοντες φορείς να έχουν την επιλογή να εφαρμόσουν τα κριτήρια αποκλεισμού που περιέχονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ. Ως εκ τούτου, η υποχρέωση εφαρμογής του άρθρου 57 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ θα πρέπει να περιορίζεται στους αναθέτοντες φορείς που είναι και αναθέτουσες αρχές.»

του ισχύοντος άρθρου 103, πρέπει να γίνουν δεκτές οι ερμηνευτικές παραδοχές της υπ' αριθμ. 1894/2022 απόφασης του Στ' Τμήματος του ΣτΕ¹¹ με την οποία ερμηνεύτηκε, με τη διαδικασία της πιλοτικής δίκης (άρθρο 1 ν. 3900/2010), το ως άνω «νέο» άρθρο 103 του ν. 4412/2016, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 43 του ν. 4782/2021. Κατά τα ανωτέρω, η τήρηση εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (ή αναθέτοντος φορέα) της διαδικαστικής αυτής υποχρέωσης, ενόψει του επιδιωκόμενου σκοπού της αποφυγής αδικαιολόγητων -χάριν επιτυχούς έκβασης των διαγωνιστικών διαδικασιών- αποκλεισμών προσωρινών αναδόχων, είναι μεν κατ' αρχήν θεμιτή· δεν δύναται, όμως, να μεταβάλει τους όρους και τις προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως καθορίζονται στη διακήρυξη, ούτε τον χρόνο συνδρομής των όρων αυτών, ούτε άλλωστε να θεραπεύσει παραλείψεις οι οποίες, κατά τους ρητούς όρους της διακήρυξης, συνεπάγονται υποχρεωτικώς τον αποκλεισμό του υποψηφίου, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να τηρεί αυστηρά τα κριτήρια που η ίδια έχει καθορίσει. Υπό την έννοια αυτή, η διάταξη του άρθρου 103 παρ. 2 του ν. 4412/2016, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με το άρθρο 43 του ν. 4782/2021, θέτει μεν κατ' αρχήν ως διαδικαστική προϋπόθεση για τον αποκλεισμό προσωρινού αναδόχου την προηγούμενη υποχρέωση της αναθέτουσας αρχής να τον καλέσει να προσκομίσει εντός τασσόμενης προθεσμίας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά κατακύρωσης, που παρέλειψε να προσκομίσει εντός της αρχικώς ταχθείσας προθεσμίας, χωρίς όμως να στερεί από την αναθέτουσα αρχή την αρμοδιότητα να εκτιμήσει, κατά περίπτωση, αν, υπό το πρίσμα των ειδικών όρων που περιέχει η διακήρυξη, με την υποβολή των ελλিপών ή ελλιπόντων δικαιολογητικών τροποποιείται ανεπιτρέπτως το περιεχόμενο της προσφοράς. Κατά συνέπεια κρίνεται σκόπιμο να τεθεί σχετική επιφύλαξη στο ως άνω άρθρο προς την ως άνω κατεύθυνση.

Ως προς τη διαδικασία οριστικοποίησης της απόφασης κατακύρωσης και σύναψης της σύμβασης, ο Κανονισμός ακολουθεί κατά κύριο λόγο, το λεκτικό των άρθρων 104 και 105 χωρίς να παραπέμπει σε αυτά. Δεδομένης της χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ από την Εταιρεία, σκόπιμο θα ήταν και σε αυτό το άρθρο η αναφορά στην ΚΥΑ ΕΣΗΔΗΣ – Δημόσια Έργα, που έχει κανονιστικοποιήσει τις προβλέψεις, μεταξύ άλλων, των άρθρων 104 και 105. .

Τέλος επισημαίνεται ότι στο παρόν άρθρο, αλλά και γενικά στον Κανονισμό δεν περιλαμβάνεται αναφορά στον ν. 3310/2005 για τον βασικό μέτοχο και την εκεί προβλεπόμενη απαίτηση για την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης πριν την υπογραφή του συμφωνητικού στις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.

5.2.4.9. Ματαίωση και Επανάληψη Διαδικασίας [παρέκκλιση από το άρθρο 317]

Το άρθρο επαναλαμβάνει τις ρυθμίσεις του άρθρου 317 και παραπέμπει σε αυτό. Σημειώνεται ότι στην παρ. 6 εκ παραδρομής δεν αναφέρεται ότι η ρύθμιση για τη δυνατότητα της Εταιρείας να εξαγοράσει τις μελέτες των τεχνικών λύσεων που κρίνει ικανοποιητικές και να προβεί σε νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης έργου βάσει των μελετών αυτών, αφορά τις συμβάσεις έργων με αξιολόγηση μελέτης του άρθρου 5.2.3.2.2. (κατ' αντιστοιχία του άρθρου 50 του ν. 4412/2016).

5.2.5. Έννομη Προστασία

Στον Κανονισμό περιλαμβάνεται το παρόν άρθρο για την έννομη προστασία. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων που ορίζει το άρθρο 345 του ν. 4412/2016, όπως

---

¹¹ Βλ. ιδίως σκ. 14 και 17. Λόγω, όμως, της μείζονος σπουδαιότητας των εν λόγω ζητημάτων, για τα οποία εισήχθη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας η κρινόμενη αίτηση, το Τμήμα έκρινε ότι η επίλυση αυτών πρέπει να παραπεμφθεί προς κρίση στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 2 περ. α του π.δ. 18/1989.

εκάστοτε ισχύει, αναφορικά με την έννομη προστασία εφαρμόζονται τα άρθρα 345 έως 374 του ν. 4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύουν. Σύμφωνα δε με το άρθρο 345 «Οι διατάξεις του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 345 έως 374) εφαρμόζονται στις διαφορές που προκύπτουν κατά τη διαδικασία ανάθεσης και τροποποίησης συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των ορίων των άρθρων 118 και 328 περί απευθείας ανάθεσης, και των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ για τις συμβάσεις ενεργειών τεχνικής βοήθειας των άρθρων 119 και 329».

Πρέπει να σημειωθεί ότι, ενόψει και της δυνατότητας της Εταιρείας να θεσπίσει υψηλότερο όριο απευθείας ανάθεσης (της διαδικασίας συλλογής προσφορών συμπεριλαμβανομένης), ενδεχομένως να προκύψει ερμηνευτικό ζήτημα για τις συμβάσεις άνω των ορίων του άρθρου 328, στις οποίες θα εφαρμοστούν οι ανωτέρω διαδικασίες.

Περαιτέρω, για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κατώτερη ή ίση των ορίων που ορίζει το άρθρο 345, ο Κανονισμός προβλέπει την αναλογική εφαρμογή του άρθρου 127 του ν. 4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύει.

Ωστόσο, δεδομένου ότι η διάταξη του άρθρου 222 παρ. 7 φέρεται να εξαιρεί τις εταιρείες του Κεφ. Β από τις διατάξεις για τις συμβάσεις κάτω των ορίων και προεχόντως λόγω της απουσίας ειδικής εξουσιοδοτικής διάταξης, σημειώνεται ότι με τον υπό κρίση Κανονισμό δεν δύνανται να ρυθμίζονται δικονομικά ζητήματα (αρμοδιότητα Διοικητικού Εφετείου) και εν γένει ζητήματα που άπτονται της έννομης προστασίας.

V. Παρατηρήσεις επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του σταδίου εκτέλεσης συμβάσεων έργων και συμβάσεων μελετών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών του σχεδίου «Κανονισμού Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών» της ΕΥΔΑΠ.

A. Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του κεφαλαίου 5.3.1.1. «Διαδικασίες Εκτέλεσης Συμβάσεων Έργων» του μέρους 5.3.1 «Συμβάσεις Έργων»

1. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.1 («Γενικές Αρχές – Υπογραφή Σύμβασης»):

Κρίνεται σκόπιμο όπως στην παράγραφο (iii) («τρόπος κατασκευής – εκπόνηση μελέτης») η λέξη «μελέτης» αντικατασταθεί από τη φράση «μελέτης εφαρμογής» (πρβλ. 1^ο εδάφιο άρθρου 134 ν.4412/2016).

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση, βάσει της οποίας προβλέπεται ότι «ειδικώς στην περίπτωση εργασιών επισκευής/συντήρησης υφιστάμενων έργων χωρίς μεταβολή των βασικών παραμέτρων σχεδιασμού τους, αυτά κατασκευάζονται βάσει εγκεκριμένων τεχνικών προδιαγραφών», χρήζει επανεξέτασης, καθώς φέρεται να καθιερώνει εξαίρεση των εν λόγω τύπου έργων (ήτοι των έργων επισκευής/συντήρησης υφιστάμενων έργων χωρίς μεταβολή των βασικών παραμέτρων σχεδιασμού τους) από τη θεσπιζόμενη γενική υποχρέωση της Εταιρείας να κατασκευάζει τα έργα βάσει εγκεκριμένης μελέτης, χωρίς να γίνεται κατανοητό εάν η εξαίρεση αυτή συνάδει με τη νομική φύση της Εταιρείας ή/και το αντικείμενο των έργων του συγκεκριμένου τύπου και με ποιον τρόπο.

Επιπροσθέτως, για λόγους ενιαίας αντιμετώπισης της εκπόνησης των μελετών κατασκευής των έργων της Εταιρείας, συνιστάται όπως η προτεινόμενη ρύθμιση «Οι απαιτούμενες μελέτες για την κατασκευή του Έργου μπορούν να εκπονηθούν: α) ... β) είτε από ανεξάρτητο μελετητικό γραφείο που διαθέτει την απαιτούμενη εμπειρία, γ) ...» συμπληρωθεί, προκειμένου να περιλαμβάνει εκτός από τα μελετητικά γραφεία και τους μελετητές και μάλιστα με ρητή αναφορά στην προϋπόθεση ότι τόσο τα μελετητικά γραφεία, όσο και οι μελετητές που δύνανται να εκπονούν μελέτες κατασκευής των έργων της ΕΥΔΑΠ

πρέπει να διαθέτουν τα νόμιμα προσόντα κατά τις διατάξεις του ν.4412/2016, τις λοιπές κείμενες διατάξεις σχετικά με τους όρους άσκησης του επαγγέλματος του μελετητή, καθώς και με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης (πρβλ. σχετική διάταξη του 1^{ου} εδαφίου του άρθρου 50(7) του ν. 4412/2016).

2. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.2(α) («Διοίκηση Έργων – Επίβλεψη»):

2.1 Σχετικά με την παράγραφο (ii) περί του Τεχνικού Συμβούλου επίβλεψης έργων:

Ενόψει της προτεινόμενης ρύθμισης της παραγράφου (iii) του παρόντος άρθρου, σχετικά με τη δυνατότητα παρακολούθησης και επίβλεψης των έργων της Εταιρείας από ΙΦΕ κατά τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις των παρ. 3 έως 5 του άρθρου 136 του ν. 4412/2016 και κατά τις κατ' εξουσιοδότηση αυτών εκδιδόμενες Υπουργικές Αποφάσεις, όπως εκάστοτε ισχύουν, επισημαίνεται καταρχήν ότι τα καθήκοντα του ΙΦΕ πρέπει να είναι διακριτά σε σχέση με τα καθήκοντα του Τεχνικού Συμβούλου επίβλεψης, προκειμένου να αποφεύγεται πιθανή επικάλυψη των αρμοδιοτήτων τους κατά την επίβλεψη των έργων .

Περαιτέρω, προτείνεται όπως στην παράγραφο (ii) συμπεριληφθεί ρητή αναφορά περί του ότι τα καθήκοντα του Τεχνικού Συμβούλου επίβλεψης έργου συνίστανται στην «υποστήριξη» της διευθύνουσας Υπηρεσίας της Εταιρείας για την εφαρμογή του σχεδιασμού της μελέτης, τη διοίκηση, παρακολούθηση, έλεγχο και επίβλεψη του έργου, ιδίως (και όχι περιοριστικώς), στην περίπτωση κατά την οποία η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου αναλαμβάνεται από ΙΦΕ.

Εναλλακτικά, προτείνεται όπως η ρύθμιση της εξεταζόμενης παραγράφου συμπληρωθεί κατάλληλα, ώστε να προβλέπει ότι σε περίπτωση ανάθεσης της επίβλεψης έργου τόσο σε Τεχνικό Σύμβουλο επίβλεψης, όσο και σε ΙΦΕ, η διευθύνουσα Υπηρεσία της Εταιρείας υποχρεούται να ορίζει με απόφασή της διακριτά τα καθήκοντα αυτών ώστε να αποφεύγεται πιθανή επικάλυψη των αρμοδιοτήτων τους κατά την επίβλεψη των έργων.

Περαιτέρω, για λόγους συμμόρφωσης προς το ενωσιακό δίκαιο δημοσίων συμβάσεων, κρίνεται σκόπιμο όπως η ρύθμιση της εξεταζόμενης παραγράφου περί του ότι η ανάθεση των καθηκόντων του Τεχνικού Συμβούλου επίβλεψης έργων της Εταιρείας γίνεται από την τελευταία «*με διαδικασία από αυτές που προβλέπονται στον παρόντα Κανονισμό ή τον νόμο 4412/2016, δυνάμει σύμβασης που προσδιορίζει τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις του Τεχνικού Συμβούλου, την αμοιβή του, χωρίς δέσμευση από τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας για τις αμοιβές μηχανικών ή άλλες σχετικές γενικές ή ειδικές διατάξεις, καθώς και τον τρόπο καταβολής αυτής*» συμπληρωθεί κατάλληλα, ώστε να προβλέπει ότι η διαδικασία ανάθεσης της εν λόγω σύμβασης τελεί υπό τον περιορισμό των διατάξεων της ενωσιακής νομοθεσίας δημοσίων συμβάσεων.

Τέλος, κρίνεται σκόπιμο όπως εξεταστεί αφενός η δυνατότητα χρήσης Τεχνικού Συμβούλου επίβλεψης έργου να αφορά μόνον σε έργα εκτιμώμενης αξίας κάτω των χρηματικών ορίων του άρθρου 235 ν. 4412/2016 (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 136Α του εν λόγω νόμου περί παρακολούθησης και επίβλεψης έργων κάτω των ορίων και Μητρώου επιβλεπόμενων ελεγκτών μηχανικών), αφετέρου η πρόβλεψη ως προς το ότι ο Τεχνικός Σύμβουλος επίβλεψης έργου πρέπει να ανήκει στους βασικούς μελετητές του έργου (πρβλ. σχετική διάταξη του άρθρου 136(9) του ν. 4412/2016 περί της δυνατότητας σύμπραξης των βασικών μελετητών στην κατασκευή του έργου ως τεχνικών συμβούλων – μελετητών).

2.2 Σχετικά με την παράγραφο (ix), βάσει της οποίας καθιερώνεται υποχρέωση του μελετητή του έργου να «*συνεργάζεται με την αρμόδια για την εκτέλεση του Έργου Διεύθυνση της ΕΥΔΑΠ ΑΕ ή/και τον ΙΦΕ ή/και τον Τεχνικό Σύμβουλο για την επίλυση των προβλημάτων που δημιουργούνται κατά την εφαρμογή της μελέτης του*» και «*προβαίνει στις τυχόν αναγκαίες συμπληρώσεις, στις περιπτώσεις που προβλέπονται στον παρόντα Κανονισμό*», επισημαίνεται ότι, ενόψει της αρχής της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών (βλ. άρθρο 253 παρ. 1 του ν. 4412/2016 περί των γενικών αρχών που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του εν λόγω νόμου), κρίνεται σκόπιμο όπως η προτεινόμενη ρύθμιση συμπληρωθεί, ώστε να προβλέπει: α) ότι ο μελετητής του έργου υπέχει τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις έναντι της αιτούσας και του ΙΦΕ ή/και του Τεχνικού Συμβούλου εφόσον δεν έχει παρέλθει η προθεσμία παραγραφής των αξιώσεων του κυρίου του έργου κατά του

μελετητή και β) σαφή δυνατότητα υποβολής αντιρρήσεων του μελετητή του έργου ενώπιον της Εταιρείας κατά την επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την εφαρμογή της μελέτης του (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 144 παρ. 2 του ν. 4412/2016).

2.3 Σχετικά με την παράγραφο (xi), βάσει της οποίας προβλέπονται αρμοδιότητες της διευθύνουσας Υπηρεσίας της Εταιρείας κατά το στάδιο επίβλεψης της εκτέλεσης των έργων της στην περίπτωση που αυτή έχει ανατεθεί σε ΙΦΕ ή/και Τεχνικό Σύμβουλο επίβλεψης, κρίνεται απαραίτητο όπως εξεταστεί η συμπλήρωση της προτεινόμενης ρύθμισης με ρητή αναφορά στα δικαιώματα που διατηρεί η διευθύνουσα Υπηρεσία της Εταιρείας, ώστε να παρεμβαίνει κατ' ουσίαν στην επίβλεψη του έργου, όπως πχ. ενδεικτικά αναφέρονται τα εξής: δυνατότητα διενέργειας έκτακτων επιτόπιων ελέγχων της διευθύνουσας Υπηρεσίας με σκοπό τη διαπίστωση της εξέλιξης του έργου, τη νόμιμη άσκηση της επίβλεψης και τη συμμόρφωση του αναδόχου με τη σύμβαση εκτέλεσης του έργου, δυνατότητα εναντίωσης της διευθύνουσας Υπηρεσίας στα πορίσματα και έγγραφα του ΙΦΕ ή/και του Τεχνικού Συμβούλου επίβλεψης (πρβλ. σχετική διάταξη του άρθρου 136 παρ. 5 του ν. 4412/2026).

3. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.2(β) («Σύμπραξη στην κατασκευή του Μελετητή – Πρόσθετες εγγυήσεις – Ευθύνη»)

Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα που παρέχεται με την προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (iii) για ευέλικτες συμπληρώσεις - μικροτροποποιήσεις της μελέτης κατά την εκτέλεση έργου, συμπεριλαμβανομένης της εκπόνησης μελετών εφαρμογής, για την προσαρμογή της μελέτης στις τοπικές συνθήκες καθ' ύποδειξη και μόνο της αρμόδιας διευθύνουσας Υπηρεσίας της Εταιρείας, κατά παρέκκλιση της κανονικής και πιο αυστηρής διαδικασίας των προτεινόμενων διατάξεων των παραγράφων (i) και (ii) περί τροποποίησης μελέτης κατά την εκτέλεση έργου, κρίνεται σκόπιμο να εξειδικευτεί – αποσαφηνιστεί ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής της, δεδομένου ότι η τιθέμενη προϋπόθεση περί του ότι με τις ως άνω συμπληρώσεις - μικροτροποποιήσεις της μελέτης «δεν επηρεάζεται ο συνολικός σχεδιασμός του έργου όπως προβλέπεται από την εγκεκριμένη μελέτη» ενέχει ασάφεια, δυνάμενη να οδηγήσει σε καταστρατήγηση στην πράξη της προαναφερόμενης κανονικής και πιο αυστηρής διαδικασίας τροποποίησης μελέτης.

Παράλληλα, κρίνεται σκόπιμο όπως στην εξεταζόμενη διάταξη προστεθεί ρητή αναφορά περί του ότι οι προβλεπόμενες συμπληρώσεις - μικροτροποποιήσεις της μελέτης κατά την εκτέλεση έργου τελούν, σε κάθε περίπτωση, υπό την αίρεση των διατάξεων του άρθρου 337 του ν. 4412/2016 περί τροποποίησης των συμβάσεων έργων κατά την εκτέλεσή τους.

4. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.3 («Εκπροσώπηση Αναδόχου – Επικοινωνία με τον Ανάδοχο»)

Επισημαίνεται ότι η τιθέμενη, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου (ii), υποχρέωση του αναδόχου εκτέλεσης έργου όπως, το εξουσιοδοτημένο για την παραλαβή των εγγράφων πρόσωπο που δηλώνει στην Εταιρεία εγγράφως κατά την υπογραφή της οικείας σύμβασης, πρέπει να είναι κάτοικος της έδρας της διευθύνουσας Υπηρεσίας, φέρεται να καθιερώνει έναν περιοριστικό όρο εκτέλεσης της οικείας σύμβασης, δεδομένης της δυνατότητας ηλεκτρονικής επικοινωνίας των δύο μερών (της ΕΥΔΑΠ και του αναδόχου) κατά τον ν. 4727/2020, η οποία καθιερώνεται με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου (iii) περίπτωση (β). Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο όπως επανεξεταστεί ως προς τη σκοπιμότητα εισαγωγής της συνδυαστικά προς την προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (iii) περίπτωση (γ) περί της καθιέρωσης δυνατότητας επικοινωνίας των δύο μερών «με έγχαρτη επιστολή πρωτοκολλημένη από την αρμόδια Διευθύνουσα Υπηρεσία» (πρβλ. και σχετικές διατάξεις του άρθρου 143 του ν. 4412/2016, όπου δεν προβλέπεται πλέον η δυνατότητα επικοινωνίας των δύο μερών με έγχαρτη αλληλογραφία).

5. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.4 («Χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης/Οργανόγραμμα Εργοταξίου»)

Επισημαίνεται ότι η προτεινόμενη ρύθμιση της παραγράφου (iv), περί της υποχρέωσης του αναδόχου σύμβασης έργου «να συνεχίσει την κατασκευή του Έργου μέχρι την αποπεράτωσή του», καθιερώνει δέσμευση του αναδόχου στην κατασκευή του έργου ακόμη και μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου κατά παράταση αυτής και μάλιστα για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα, το

ανώτατο επιτρεπτό όριο του οποίου δεν είναι γνωστό και δεδομένο κατά τη διαδικασία ανάθεσης της οικείας σύμβασης.

Ως εκ τούτου, η οικεία ρύθμιση χρήζει επανεξέτασης και αναπροσαρμογής, λαμβανομένων υπόψη, αφενός των σχετικών προτεινόμενων διατάξεων του άρθρου 5.3.1.1.8 παράγραφος (viii) του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού περί της οριακής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου, βάσει των οποίων προβλέπεται ρητώς ότι «ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του Έργου για επιπλέον της αρχικής προθεσμίας χρονικό διάστημα ίσο προς το ένα δεύτερο (1/2) αυτής και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία).» (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 147 παρ. 4 του ν. 4412/2016), αφετέρου του ανώτατου χρονικού ορίου παράτασης της οριακής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου που κρίνεται απαραίτητο να προβλεφθεί στις προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 5.3.1.1.8 παράγραφος (ix) του υπόψη σχεδίου Κανονισμού, όπου προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης παράτασης της συνολικής προθεσμίας του έργου και μετά την πάροδο της οριακής του προθεσμίας, πλην όμως χωρίς να ορίζεται ανώτατο χρονικό όριο χορήγησης της συγκεκριμένης παράτασης, πέραν του οποίου δεν θα επιτρέπεται η χορήγηση παράτασης της οριακής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 147 παρ. 8 του ν. 4412/2016).

Περαιτέρω, στην ίδια ως άνω παράγραφο δεν προβλέπεται και κρίνεται απαραίτητο να προβλεφθεί η δυνατότητα έγκρισης από την Εταιρεία της αναπροσαρμογής του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης έργου στην περίπτωση που η καθυστέρηση οφείλεται στον ανάδοχο, δεδομένου ότι παράταση των προθεσμιών της σύμβασης κατασκευής έργου δύναται να χορηγηθεί από την Εταιρεία και στην περίπτωση αυτή.

6. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.6(A) («Γενικές Υποχρεώσεις Αναδόχου»)

Επισημαίνεται ότι οι προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου (iii), βάσει των οποίων καθιερώνεται δυνατότητα κατ' ουσίαν υποκατάστασης του αναδόχου εκτέλεσης σύμβασης έργου από τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού μετά τη διάλυση της σύμβασης, στην περίπτωση κατά την οποία η Εταιρεία δεν έχει αποδεχθεί την αναγκαιότητα ουσιώδους τροποποίησης της μελέτης του έργου σε συνέχεια του προβλεπόμενου στην παράγραφο (ii) ελέγχου εφαρμοσιμότητας αυτής από τον ανάδοχο κατά το στάδιο που προηγείται της εγκατάστασής του στο εργοτάξιο, κρίνεται απαραίτητο να συμπληρωθούν, ώστε να προβλεφθεί ότι η ως άνω δυνατότητα αναφέρεται υποχρεωτικά στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης ως κατηγορηματική ρήτρα προαίρεσης της Εταιρείας σχετική με την υποκατάσταση αναδόχου, κατ' άρθρο 337 παρ. 1 περ. (δ) υποπερ. (αα) του ν. 4412/2026 (άρθρο 89 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) περί τροποποίησης των συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, προκειμένου η συγκεκριμένη ρήτρα να είναι γνωστή σε όλους τους συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης της σύμβασης, σε συμμόρφωση προς τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων.

7. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.6 (B) («Υποχρεώσεις Μελών Αναδόχου Κοινοπραξίας – Κατασκευή του Έργου από Κοινοπραξία»).

7.1 Όσον αφορά στις προτεινόμενες διατάξεις των παραγράφων (vi) και (vii), οι οποίες ρυθμίζουν ζητήματα συνέχισης της εκτέλεσης έργου καθ' υποκατάσταση της αναδόχου κοινοπραξίας στην περίπτωση θανάτου ενός ή περισσότερων φυσικών προσώπων που μετείχαν σε αυτήν με τις ατομικές επιχειρήσεις τους, καθώς και στην περίπτωση πτώχευσης ενός ή μερικών από τα μέλη της κοινοπραξίας, πλην όμως κατ' εξαίρεση της εφαρμογής των προτεινόμενων διατάξεων του σχετικού με τα υπόψη ζητήματα άρθρου 5.3.1.1.21 («Υποκατάσταση – Πτώχευση – Θάνατος») του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού, επισημαίνεται, κατά πρώτον, ότι κρίνεται απαραίτητο να επανεξεταθούν, ώστε να προσαρμοστούν με την ενωσιακή διάταξη του άρθρου 337 (άρθρο 89 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) παρ. 1 περ. (δ) του ν. 4412/2016 περί τροποποίησης των συμβάσεων κατά την εκτέλεσή τους χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης, βάσει της οποίας η υποκατάσταση αναδόχου από τρίτο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) είναι επιτρεπτή μόνον σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και ειδικότερα στις εξής: μόνον εφόσον η δυνατότητα υποκατάστασης του αναδόχου της σύμβασης προβλέπεται στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης βάσει κατηγορηματικής ρήτρας προαίρεσης, σύμφωνα με την περίπτωση (α) της παρ. 1 του ίδιου ως άνω άρθρου του εν λόγω νόμου (περ. (αα)) ή μόνον εφόσον

πρόκειται για περίπτωση καθολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένης της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας, ιδίως στο πλαίσιο προπρωτευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών από άλλον οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, υπό τον όρο ότι η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής του Βιβλίου II του ν. 4412/2016 (περ. (ββ)) ή μόνον σε περίπτωση που ο ίδιος ο αναθέτων φορέας αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του σύμφωνα με το άρθρο 336 ν. 4412/2016 (περ. (γγ)).

Περαιτέρω, για λόγους συνεκτικότητας των προτεινόμενων ρυθμίσεων, κρίνεται σκόπιμο όπως οι προτεινόμενες διατάξεις των παραγράφων (vi) και (vii) αφαιρεθούν από το συγκεκριμένο άρθρο με το οποίο επιχειρείται να εισαχθούν και ενσωματωθούν στο σχετικό με τα υπόψη ζητήματα άρθρο 5.3.1.1.21 του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού, σε κάθε δε περίπτωση πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι εν λόγω διατάξεις όχι μόνο πρέπει να είναι συμβατές με την ενωσιακή διάταξη του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (δ) του ν. 4412/2016, όπου απαριθμούνται αποκλειστικά και όχι ενδεικτικά οι επιτρεπτές περιπτώσεις υποκατάστασης του αρχικού αναδόχου κατά το στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά και να περιλαμβάνουν ρητή αναφορά στη διάταξη αυτή.

7.2 Τέλος, όσον αφορά στις προτεινόμενες διατάξεις των παραγράφων (viii) και (ix) περί σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας εργοληπτικών επιχειρήσεων για την κατασκευή έργου το οποίο έχει αναλάβει ως ανάδοχος μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές, επισημαίνεται, κατά πρώτον, ότι επαναλαμβάνουν τις ισχύουσες διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 165 του ν. 4412/2016 περί σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας προς υποκατάσταση του αναδόχου στην κατασκευή του έργου κατά το στάδιο εκτέλεσής του. Οι εν λόγω διατάξεις, που εισήχθησαν με τον ν. 4782/2021 (ΦΕΚ Α' 36/9.3.2021), δεν είχαν συμπεριληφθεί στις αρχικές ρυθμίσεις του ν. 4412/2016 κατά τη θέσπισή του στις 8.8.2016, προβλέπονταν δε στα άρθρα 66 και 67 του καταργηθέντος ν. 3669/2008 (Κώδικας νομοθεσίας κατασκευής δημοσίων έργων).

Εν προκειμένω, σύμφωνα με όσα είχε επισημάνει σχετικώς η Αρχή στην υπ' αριθ. Α45/2020 Γνώμη της (υπό σελ. 173 και 174 αυτής) κατά τη θέσπιση των ανωτέρω διατάξεων με τον ν. 4782/2021, επαναλαμβάνονται εξής επισημάνσεις:

Καταρχήν, γεννώνται σοβαρές επιφυλάξεις σχετικά με την εναρμόνιση των οικείων προτεινόμενων διατάξεων του εξεταζόμενου Κανονισμού με τις επιταγές του ενωσιακού δικαίου δημοσίων συμβάσεων, που αφορούν στην τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, καθώς και στην αναγκαιότητα εντοπισμού και καταπολέμησης της συμπαιγνίας (collusion) στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Ειδικότερα, το γεγονός ότι οικονομικοί φορείς, ανταγωνιστές στη διαδικασία ανάληψης σύμβασης έργου στο πλαίσιο της επιθυμητής, σε κάθε περίπτωση, ελεύθερης ανάπτυξης ανταγωνισμού, δύνανται να καθίστανται τελικώς ανάδοχοι του ιδίου έργου, συνάπτοντας συμφωνία μεταξύ τους για τη σύσταση της κατασκευαστικής κοινοπραξίας κατά το στάδιο που έπεται της σύναψης της οικείας σύμβασης, εκτιμάται ότι ενέχει σοβαρό κίνδυνο συσχέτισης των σχετικών διατάξεων με την έμμεση δημιουργία και ανάπτυξη καταστάσεων συμπαιγνίας μεταξύ των συμμετεχόντων κατά τις διαδικασίες ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Πέραν των ανωτέρω, η εισαγωγή των ως άνω προτεινόμενων διατάξεων του εξεταζόμενου Κανονισμού φέρεται να προσκρούει και στις σχετικές διατάξεις του άρθρου 337 του ν. 4412/2016 (άρθρο 89 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) περί τροποποίησης κατά την εκτέλεση των συμβάσεων του Βιβλίου II του εν λόγω νόμου.

Πιο συγκεκριμένα, από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (δ) του ν. 4412/2016 (όπου προβλέπονται οι προαναφερόμενες επιτρεπτές περιπτώσεις (αα), (ββ) και (γγ) υποκατάστασης του αναδόχου κατά την εκτέλεση σύμβασης του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου II, μεταξύ των οποίων δεν φέρεται να εμπίπτει η προτεινόμενη περίπτωση υποκατάστασης του αναδόχου από κατασκευαστική κοινοπραξία) και των διατάξεων της παρ. 4 περ. (δ) του ιδίου ως άνω άρθρου (όπου προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι: «Σε κάθε περίπτωση, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, μία τροποποίηση θεωρείται

ουσιώδης όταν πληροί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις: [...] δ) όταν νέος ανάδοχος υποκαθιστά εκείνον στον οποίο ο αναθέτων φορέας είχε αναθέσει αρχικώς τη σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1.» διαφαίνεται ότι η εισαγωγή των προτεινόμενων διατάξεων περί κατασκευαστικής κοινοπραξίας μπορεί να θεωρηθεί ως ουσιώδης τροποποίηση της αρχικής σύμβασης, ιδίως εάν δεν ενταχθεί σε κάποια από τις επιτρεπτές περιπτώσεις υποκατάστασης αναδόχου που προβλέπονται στην παρ. 1 περ.(δ) του άρθρου 337 του ν. 4412/2016.

8. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.7 («Υπεργολαβία»)

Σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου 1 υποπαράγραφος (i) του εξεταζόμενου άρθρου προβλέπονται δύο μορφές υπεργολαβικής εκτέλεσης έργου και συγκεκριμένα οι εξής:

α) η εγκεκριμένη υπεργολαβία δυνάμει των όρων της παραγράφου 2, που επαναλαμβάνουν τις σχετικές ισχύουσες (εθνικής προέλευσης) διατάξεις του άρθρου 165 παρ. 1 του ν. 4412/2016 περί εγκεκριμένης υπεργολαβίας κατά την εκτέλεση έργου, σύμφωνα με τους οποίους ο ανάδοχος οφείλει να γνωστοποιήσει στην Εταιρεία τη σύμβαση υπεργολαβίας πριν την εγκατάσταση του υπεργολάβου στο έργο, η δε Εταιρεία με απόφασή της (που εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών) δύναται να μην εγκρίνει την υπεργολαβία αυτή. Μέχρι την έκδοση της εγκριτικής απόφασης ή την παρέλευση άπρακτης της οικείας προθεσμίας, ο υπεργολάβος δεν επιτρέπεται να συμπράξει στην κατασκευή του έργου και προκειμένου να θεωρείται εγκεκριμένος και να λάβει την αντίστοιχη εμπειρία εκτέλεσης του τμήματος του έργου που αναλαμβάνει στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. πρέπει να έχει τα αντίστοιχα προσόντα για την εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου και να ανήκει σε τάξη και κατηγορία έργου του ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε. αντίστοιχη με το ποσό της σύμβασης μίσθωσης έργου την εκτέλεση του οποίου αναλαμβάνει, και

β) η γνωστοποιημένη υπεργολαβία δυνάμει των όρων της παραγράφου 3, βάσει των οποίων ο ανάδοχος υπέχει την υποχρέωση γνωστοποίησης στην Εταιρεία κάθε υπεργολαβικής σύμβασης ανάθεσης της εκτέλεσης τμήματος του έργου, πλην όμως χωρίς η γνωστοποίηση αυτή να θεωρείται προϋπόθεση της νόμιμης εγκατάστασής του στο έργο, ο ίδιος δε δεν απαιτείται να ελεγχθεί ως προς την τεχνική – επαγγελματική του ικανότητα και την οικονομική – χρηματοοικονομική του επάρκεια (όπως απαιτείται στην περίπτωση της εγκεκριμένης υπεργολαβίας). Ως εκ τούτου, δεν λαμβάνει την αντίστοιχη εμπειρία εκτέλεσης του τμήματος του έργου που αναλαμβάνει στο ΜΗ.Ε.Ε.Δ.Ε., απλώς τίθεται πρόβλεψη ως προς τη δυνατότητα ή την υποχρέωση της Εταιρείας να επαληθεύει τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους του αναδόχου εκτέλεσης του έργου και να απαιτεί υποχρεωτικά από αυτόν να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο όταν από την επαλήθευση προκύψει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του κατά τις προτεινόμενες διατάξεις των εδαφίων (ii) έως (ix) της παραγράφου 1, οι οποίες επαναλαμβάνουν κατ' ουσίαν τις ισχύουσες περί υπεργολαβίας (ενωσιακής προέλευσης) διατάξεις των παρ. 5 και 6 του άρθρου 336 του ν. 4412/2015 (άρθρο 88 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ).

9. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.8 («Προθεσμίες – ποινικές ρήτρες»)

9.1 Σημειώνεται ότι η προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (vi), βάσει της οποίας επιτρέπονται - κατ' εξαίρεση - και εκπρόθεσμα αιτήματα παράτασης της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου εφόσον υποβάλλονται από τον ανάδοχο «εντός ευλόγου χρόνου από την λήξη της», αντιβαίνει στην προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (v), βάσει της οποίας το αίτημα του αναδόχου για την παράταση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου δεν επιτρέπεται να υποβληθεί μετά τη λήξη της, καθόσον στην παράγραφο (v) ρητώς ορίζεται ότι προκειμένου να εγκριθεί ένα τέτοιο αίτημα πρέπει καταρχήν να υποβληθεί στην ΕΥΔΑΠ πριν τη λήξη της σχετικής προθεσμίας (και συγκεκριμένα εντός ελάχιστης προθεσμίας 30 ημερών πριν τη λήξη της και κατ' εξαίρεση μόνον το σχετικό αίτημα του αναδόχου μπορεί να υποβληθεί και σε συντομότερη των 30 ημερών προθεσμία πριν τη λήξη της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου).

Σε κάθε περίπτωση, η ως άνω διάταξη της παραγράφου (vi) χρήζει επανεξέτασης και τροποποίησης, προκειμένου να συνάδει με την πάγια εθνική νομολογία, βάσει της οποίας τα αιτήματα του αναδόχου για τη χορήγηση παράτασης της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου υποβάλλονται υποχρεωτικώς

όσο η σύμβαση εκτέλεσης είναι σε ισχύ, άλλως δεν νοείται αναβίωση της προθεσμίας περαίωσης λήξασας χρονικά σύμβασης εκτέλεσης έργου με τη χορήγηση παράτασης της συνολικής προθεσμίας περαίωσής του, κατόπιν σχετικού αιτήματος του αναδόχου που έχει υποβληθεί μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής, καθώς παράταση της συμβατικής προθεσμίας περαίωσης του έργου χορηγηθείσα από τον κύριο του έργου μετά τη λήξη της συνιστά χορήγηση νέας προθεσμίας, η οποία όμως δεν προβλέπεται από τις διατάξεις περί της εκτέλεσης δημοσίων έργων (βλ. Ελ. Συν. Τμ. 7, 75/2009).

9.2 Περαιτέρω, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι η προτεινόμενη διάταξη της περ. (α) της παραγράφου (v), βάσει της οποίας επιτρέπεται η χορήγηση της παράτασης της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών του έργου με αναθεώρηση στην περίπτωση κατά την οποία η καθυστέρηση του συνόλου των εργασιών του έργου ή του αντίστοιχου τμήματος δεν οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου, δεν είναι σαφής ως προς την εφαρμογή της. Συγκεκριμένα, δεν προσδιορίζεται εάν περιλαμβάνει και την περίπτωση κατά την οποία η υπαιτιότητα καθυστέρησης αποδίδεται σε τρίτο, εκτός της ΕΥΔΑΠ ή του αναδόχου, φορέα, ή/και εάν υπολαμβάνεται ότι επιτρέπεται η χορήγηση της παράτασης της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών του έργου με αναθεώρηση ακόμη και στην περίπτωση μερικής υπαιτιότητας του αναδόχου για την καθυστέρηση του συνόλου των εργασιών του έργου ή του αντίστοιχου τμήματος, οπότε στην τελευταία περίπτωση τίθεται ζήτημα ως προς το αν η οικεία διάταξη οδηγεί σε τροποποίηση κατά την εκτέλεση της σύμβασης που αλλάζει την οικονομική ισορροπία αυτής υπέρ του αναδόχου κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση, προσκρούοντας υπό την έννοια αυτή στην ενωσιακής προέλευσης διάταξη του άρθρου 337 παρ. 4 περ. (β) του ν. 4412/2016 περί ουσιώδους τροποποίησης της σύμβασης κατά την εκτέλεσή της.

9.3 Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι η προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (ix), βάσει της οποίας η ΕΥΔΑΠ, κατόπιν αιτήματος του αναδόχου, δύναται να χορηγήσει (συνολικά ή τμηματικά) παράταση της συνολικής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου και μετά την πάροδο της οριακής προθεσμίας της παραγράφου (viii), πλην όμως χωρίς να προβλέπεται ανώτατο επιτρεπτό όριο ως προς το χρονικό διάστημα χορήγησης της παράτασης, χρήζει επανεξέτασης και τροποποίησης, προκειμένου να προβλέπεται ένα τέτοιο όριο, πχ. ίσο με την αρχική συμβατική προθεσμία ή το πολύ έως και το διπλάσιο αυτής κατόπιν σχετικής σύμφωνης γνώμης του Τεχνικού Συμβουλίου του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών στην περίπτωση σύνθετων και ειδικών έργων (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 147 παρ. 8 του ν. 4412/2016), πέραν του οποίου δεν θα επιτρέπεται η χορήγηση παράτασης της οριακής προθεσμίας εκτέλεσης του έργου.

Και τούτο διότι η παραμονή του αναδόχου στο έργο κατά παράταση της οριακής προθεσμίας εκτέλεσής του, και μάλιστα για χρονικό διάστημα το ανώτατο επιτρεπτό όριο του οποίου δεν είναι γνωστό κατά τη διαδικασία ανάθεσης της οικείας σύμβασης, δύναται να θεωρηθεί ως περίπτωση ουσιώδους τροποποίησης αυτής κατά την εκτέλεσή της, καθόσον εισάγει όρους, οι οποίοι εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, ενδεχομένως θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επελέγησαν αρχικώς ή την αποδοχή άλλης προσφοράς από την αρχικώς επιλεγείσα ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης της σύμβασης (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 337 παρ. 4 περ. (α) του ν. 4412/2016).

10. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.9 («Επιτάχυνση εργασιών - Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (πριμ)»)

10.1 Κατά πρώτον, για λόγους σχετικούς με την ορθή εφαρμογή της, κρίνεται σκόπιμο όπως η προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (iii) περί του καθορισμού του συνολικού ύψους της πρόσθετης καταβολής (πριμ), το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το 5% της συμβατικής δαπάνης του συνολικού έργου ή, κατά περίπτωση, του κρίσιμου τμήματος αυτού, συμπληρωθεί με ρητή αναφορά ως προς το ότι η οικεία συμβατική δαπάνη υπολογίζεται χωρίς τον αναλογούντα ΦΠΑ (πρβλ. σχετική διάταξη του άρθρου 149 παρ. 1 του ν. 4412/2016).

10.2 Περαιτέρω, οι προτεινόμενες διατάξεις του 2^{ου} και του 3^{ου} εδαφίου της παραγράφου (iv), βάσει των οποίων το αίτημα του αναδόχου για την καταβολή της πρόσθετης καταβολής, η οποία περιλαμβάνεται σε ειδικό λογαριασμό, υποβάλλεται στην ΕΥΔΑΠ μετά την πάροδο της υποχρεωτικής συντήρησης του έργου και πριν τη βεβαιωμένη παραλαβή του, δεν φέρεται να είναι συμβατές με την προτεινόμενη διάταξη του

1^ο εδαφίου της ως άνω παραγράφου, βάσει της οποίας προϋπόθεση για την πρόσθετη καταβολή είναι η εμπρόθεσμη και προσήκουσα ολοκλήρωση του συνολικού συμβατικού αντικειμένου, η οποία κατά τη στενή της έννοια πιστοποιείται με την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης εργασιών του έργου και σε κάθε περίπτωση όχι με την παρέλευση της περιόδου υποχρεωτικής συντήρησης αυτού (πρβλ. και σχετικές διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 και του 1^ο εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 149 του ν. 4412/2016, βάσει των οποίων σε όλα τα δημόσια έργα η πρόσθετη καταβολή (πριμ) καταβάλλεται με την εμπρόθεσμη ολοκλήρωση του συμβατικού αντικειμένου του έργου και περιλαμβάνεται σε ειδικό λογαριασμό που υποβάλλει ο ανάδοχος μετά την έκδοση βεβαίωσης περάτωσης εργασιών και την αναγραφή σε αυτή της ταχύτερης εκτέλεσης του έργου σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της σύμβασης).

11. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.10 («Επιμετρήσεις»)

11.1 Σημειώνεται, καταρχήν, ότι σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου (ii) προβλέπεται μία κατά τεκμήριο περισσότερο χρονοβόρα διαδικασία, όσον αφορά τη σύνταξη και υποβολή από τον ανάδοχο και την έγκριση ακολούθως από τη διευθύνουσα Υπηρεσία μεγαλύτερου αριθμού επιμετρήσεων των ποσοτήτων εργασιών του έργου, σε σχέση με την προβλεπόμενη στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 151 του ν. 4412/2016 (βάσει της οποίας στα δημόσια έργα προβλέπεται η σύνταξη και υποβολή από τον ανάδοχο των επιμετρήσεων των ποσοτήτων εργασιών των δημοσίων έργων χωρίς να απαιτείται η έγκριση αυτών από τη διευθύνουσα Υπηρεσία), γεγονός που ενδέχεται να επιφέρει κατά συστημικό τρόπο καθυστερήσεις στη διαδικασία τμηματικής πληρωμής του αναδόχου, καθόσον, σύμφωνα με τη διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου (i), προβλέπεται, όπως και στη διάταξη του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 151 παρ. 2 του ν. 4412/2026, ότι η υποβολή των επιμετρήσεων, η οποία ακολουθεί τη σύνταξή τους, αποτελεί προϋπόθεση της τμηματικής πληρωμής του αναδόχου.

Πιο συγκεκριμένα, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου (ii) του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού προβλέπεται, αφενός η σύνταξη από τον ανάδοχο (εντός δεκαημέρου από το τέλος κάθε μήνα), κατά διακριτά μέρη του έργου, των επιμετρήσεων των ποσοτήτων εργασιών που εκτελέστηκαν κατά τη διάρκεια του οικείου μήνα και η υποβολή τους στη διευθύνουσα Υπηρεσία της ΕΥΔΑΠ, αφετέρου η υποχρέωση της τελευταίας, μετά την παραβολή προς τα επιμετρητικά στοιχεία, τον έλεγχο και τυχόν διόρθωση των υπολογισμών, να εγκρίνει τις αποδεκτές από αυτήν επιμετρήσεις εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την υποβολή τους και να τις κοινοποιήσει στον ανάδοχο. Παράλληλα δε, σύμφωνα με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου (iii) προβλέπεται και ο υποχρεωτικός δειγματοληπτικός έλεγχος επαλήθευσης των επιμετρήσεων από τη διευθύνουσα Υπηρεσία, σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) των επιμετρήσεων που υποβλήθηκαν ή τουλάχιστον τεσσάρων (4) εξ αυτών, αν υποβάλλονται λιγότερες από δέκα (10) επιμετρήσεις (πρβλ. όμοιες διατάξεις του άρθρου 151 παρ. 3 του ν. 4412/2026 περί του υποχρεωτικού δειγματοληπτικού ελέγχου επαλήθευσης των επιμετρήσεων του έργου από τη διευθύνουσα υπηρεσία).

Εξ αντιδιαστολής, στις διατάξεις του άρθρου 151 παρ. 2 του ν. 4412/2016 προβλέπεται για όλα τα δημόσια έργα η σύνταξη από τον ανάδοχο των επιμετρήσεων στο τέλος κάθε τμηματικής προθεσμίας (όπως ορίζεται στο χρονοδιάγραμμα της σύμβασης), άλλως στο τέλος κάθε μήνα (εφόσον δεν υφίσταται χρονοδιάγραμμα) ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέστηκαν το προηγούμενο προβλεπόμενο διάστημα, χωρίς όμως την απαίτηση έγκρισής τους από τη διευθύνουσα Υπηρεσία, πέραν της υποχρέωσής της για την κατά τα ανωτέρω διενέργεια του υποχρεωτικού δειγματοληπτικού ελέγχου επαλήθευσης των επιμετρήσεων του έργου.

11.2 Τέλος, επισημαίνεται ότι η κατά την προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (v) ειδική ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στον ανάδοχο με τη σύνταξη αρνητικού λογαριασμού για την επιστροφή τού τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού, προσαυξημένου κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%), στις περιπτώσεις από πρόθεση αναληθών επιμετρήσεων, οι οποίες είχαν ως συνέπεια την πληρωμή λογαριασμού, πρέπει να συμπεριλαμβάνεται ρητώς στα έγγραφα της σύμβασης, προκειμένου όλοι οι συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης να λαμβάνουν γνώση προς διαμόρφωση της προσφοράς τους.

Σημειωτέον δε ότι στην αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 151 παρ. 5 του ν. 4412/2016 η σχετική ρήτρα προσαύξησης ορίζεται σε 3%.

11.3 Κατά τα λοιπά, σημειώνεται ότι οι προτεινόμενες διατάξεις των παραγράφων (ix) και (x) ρυθμίζουν τα ζητήματα της διαδικασίας σύνταξης, υποβολής και έγκρισης της τελικής επιμέτρησης του έργου, καθώς και των ποινών που επιβάλλονται στον ανάδοχο σε περίπτωση εκπρόθεσμης υποβολής της, κατά τρόπο όμοιο με τις σχετικές διατάξεις των παρ. 9 και 10 του άρθρου 151 του ν. 4412/2016, με τη μόνη διαφορά ότι ο ανάδοχος υποχρεούται - με βάση τη σχετική διάταξη της παραγράφου (ix) - να υποβάλει εντός της προθεσμίας υποβολής της τελικής επιμέτρησης και τις τυχόν επιμέρους επιμετρήσεις που λείπουν, όπως επίσης και το Μητρώο έργου, προτεινόμενη διάταξη η οποία κρίνεται προς το συμφέρον του έργου.

Τέλος, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου (xi) επαναλαμβάνονται οι διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 151 του ν. 4412/2016.

12. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.11 («Προκαταβολές»)

Για λόγους ορθής εφαρμογής της, κρίνεται σκόπιμο όπως η διάταξη της παραγράφου (ii) περ. (β), που ορίζει ότι *«σε κάθε περίπτωση το άθροισμα των προβλεπόμενων προκαταβολών δεν μπορεί να είναι ανώτερο του 15% του αρχικού συμβατικού τιμήματος (χωρίς τα τυχόν ποσά απροβλέπτων)»*, αναδιατυπωθεί, με ρητή αναφορά ότι η χορηγούμενη στον ανάδοχο προκαταβολή υπολογίζεται κατ' ανώτατο όριο στο ως άνω ποσοστό επί του αρχικού συμβατικού τιμήματος χωρίς απρόβλεπτα, αναθεώρηση και ΦΠΑ (πρβλ. σχετική διάταξη του 1^{ου} εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 150 του ν. 4412/2016, με την οποία προβλέπεται ότι *«χορηγείται στον ανάδοχο προκαταβολή μέχρι ποσοστού δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και χωρίς Φ.Π.Α.»*).

13. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.12. («Λογαριασμοί»)

13.1 Κατά πρώτον, κρίνεται σκόπιμο να επανεξεταστεί και εξορθολογιστεί το πλέγμα των προτεινόμενων διατάξεων των παραγράφων (vii), (viii) και (x), βάσει των οποίων οι λογαριασμοί που συντάσσονται από τον ανάδοχο και υποβάλλονται στη διευθύνουσα Υπηρεσία της ΕΥΔΑΠ για την τμηματική πληρωμή του συμβατικού τμήματος εκτέλεσης έργου, ελέγχονται, διορθώνονται και εγκρίνονται από την τελευταία εντός προθεσμίας σαράντα πέντε (45) ημερών από την υποβολή τους ή δεκαπέντε (15) ημερών από την επανυποβολή τους κατόπιν ανασύνταξής τους από τον ανάδοχο, εν συνεχεία πληρώνονται από την αρμόδια οικονομική Υπηρεσία της Εταιρείας εντός τριάντα (30) ημερών από την έγκρισή τους, η δε Εταιρεία καθίσταται υπερήμερη έναντι του αναδόχου και του οφείλει τον προβλεπόμενο τόκο υπερημερίας εάν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου πέραν του ενός (1) μηνός από την έγκρισή του και ο ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες δέκα (10) ημέρες μετά την κοινοποίηση στην αρμόδια διευθύνουσα Υπηρεσία ειδικής έγγραφης δήλωσης.

Από το πλέγμα των ως άνω διατάξεων του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού φέρεται να εισάγεται μία αρκετά χρονοβόρα διαδικασία για την πληρωμή των λογαριασμών στους αναδόχους των έργων της Εταιρείας, η οποία ελέγχεται ως προς τη συμβατότητά της με τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 4 (*«Συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών»*) της Οδηγίας 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Φεβρουαρίου 2011 *«για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές»*, που ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με τον ν. 4152/2013. Βάσει αυτών η προθεσμία πληρωμής του τιμολογίου στην περίπτωση που οφειλέτης είναι δημόσια αρχή δεν πρέπει να υπερβαίνει, μεταξύ άλλων, το όριο των 30 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή άλλης ισοδύναμης αίτησης για πληρωμή (πρβλ. και σχετικές διατάξεις του άρθρου 152 παρ. 8, 9 και 10 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με τις οποίες οι λογαριασμοί των αναδόχων των δημοσίων έργων πληρώνονται εντός ενός (1) μηνός από την υποβολή τους ή την επανυποβολή τους, χρονικό διάστημα στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και ο έλεγχος, διόρθωση και έγκριση των λογαριασμών από την αρμόδια διευθύνουσα υπηρεσία, ο δε κύριος του έργου καθίσταται υπερήμερος έναντι του αναδόχου και οφείλει τον προβλεπόμενο τόκο υπερημερίας εάν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου πέραν του ενός (1) μηνός από την υποβολή του ή την επανυποβολή του).

13.2 Τέλος, για λόγους πληρότητας και ορθής εφαρμογής των προτεινομένων διατάξεων του υπό εξέταση άρθρου περί των τμηματικών πληρωμών του εργολαβικού ανταλλάγματος, κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί η συμπλήρωση των διατάξεων της παραγράφου (i) με ρητή αναφορά ότι η πληρωμή του εργολαβικού ανταλλάγματος στον ανάδοχο γίνεται τμηματικά, με βάση τις επιμετρήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεστεί εντός των ορίων του χρονοδιαγράμματος εκτέλεσης του έργου και ότι η ΕΥΔΑΠ έχει το δικαίωμα (εκτός της περίπτωσης κατά την οποία στη σύμβαση προβλέπεται πρόσθετη καταβολή (πριμ) στον ανάδοχο για την ταχύτερη περάτωση του έργου) να αναβάλει την πληρωμή των πέραν των προβλεπόμενων στο χρονοδιάγραμμα εργασιών που εκτελέστηκαν από τον ανάδοχο (πρβλ. σχετική διάταξη του άρθρου 152 παρ. 1 του ν. 4412/2016).

14. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.13 («Εκτέλεση Έργου με το Απολογιστικό Σύστημα - Απολογιστικές Εργασίες»)

Με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου επαναλαμβάνονται αυτές των παρ. 1 έως 5, 7 και 9 του άρθρου 154 («Απολογιστικές εργασίες») του ν. 4412/2016, οι οποίες ρυθμίζουν την εκτέλεση έργου με το απολογιστικό σύστημα του άρθρου 126 αυτού, καθώς επίσης και η διάταξη της παρ. 10 του άρθρου 154 του ίδιου νόμου, περί της εκτέλεσης απολογιστικών εργασιών σε οποιαδήποτε σύμβαση κατασκευής έργου, πλην της περίπτωσης του άρθρου 126, εφόσον δοθεί ειδική προς τούτο εντολή στον ανάδοχο από τη διευθύνουσα Υπηρεσία, ενώ στο εξεταζόμενο άρθρο δεν περιλαμβάνονται διατάξεις σχετικές: α) με τον καθορισμό του πεδίου ευθύνης της ΕΥΔΑΠ σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος που συμβαίνει κατά την κατασκευή του έργου με το απολογιστικό σύστημα ή κατά την εκτέλεση απολογιστικών εργασιών έργου (βλ. παρ. 6 του άρθρου 154 του ν. 4412/2016) και β) με την εκτέλεση της υπερβολαβίας από τον υπερβολάβο στην περίπτωση που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης του έργου προβλέπει την κατασκευή εργασιών με υπερβολαβίες, ολικά ή μερικά (βλ. παρ. 8 του άρθρου 154 του ν. 4412/2016).

Σε κάθε περίπτωση, σημειώνεται ότι με την προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (iii) του άρθρου 7 («Τελικές Διατάξεις») του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού προβλέπεται ότι «Για θέματα Συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων της διαδικασίας ανάθεσης και της εκτέλεσής τους, που δεν αντιμετωπίζονται από τον παρόντα Κανονισμό ..., ισχύουν συμπληρωματικά οι διατάξεις του ν. 4412/2016 ..., όπως εκάστοτε ισχύουν».)

15. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.14 («Αναθεωρήσεις τιμών - Αυξομειώσεις εργασιών – Νέες εργασίες»)

Αναφορικά με τις προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου 2 («Αυξομειώσεις εργασιών – Υπερσυμβατικές εργασίες») λεκτέα τα εξής:

15.1 Η διάταξη της υποπαραγράφου (ii), βάσει της οποίας η ΕΥΔΑΠ δικαιούται να περιορίσει ή καταργήσει μονομερώς κατά την εκτέλεση της σύμβασης έργου μέρος των εργασιών που προβλέπονται από τη σύμβαση και μέχρι ποσοστό τελικής μείωσης του προϋπολογισμού της κατά είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), χωρίς ο ανάδοχος να έχει δικαίωμα να προβάλει οποιαδήποτε απαίτηση, αξίωση ή αντίρρηση, ελέγχεται καταρχήν ως προς το εάν συνιστά περίπτωση ανεπίτρεπτης ουσιώδους τροποποίησης σύμβασης έργου κατά την εκτέλεσή της, καθώς το επιτρεπτό όριο μονομερούς τελικής μείωσης της σύμβασης από την Εταιρεία έως το 25% του προϋπολογισμού της υπερβαίνει το ανώτατο όριο του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης μέχρι το οποίο μια σύμβαση έργου δύναται - σύμφωνα με την ενωσιακής προέλευσης διάταξη του άρθρου 337 παρ. 2 του ν. 4412/2016 - να τροποποιείται (εν προκειμένω να μειώνεται) κατά την εκτέλεσή της άνευ ετέρου και χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Περαιτέρω, η προτεινόμενη διάταξη ελέγχεται ως προς τη συμβατότητά της και με τη γενική αρχή της προστασίας των συμφερόντων των οικονομικών φορέων (βλ. άρθρο 253 παρ. 1 του ν. 4412/2016 περί των γενικών αρχών που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου II του εν λόγω νόμου). Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι το συγκεκριμένο προς καθιέρωση δικαίωμα προαίρεσης της ΕΥΔΑΠ πρέπει – για τη νόμιμη άσκησή του - να περιλαμβάνεται στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (α) του ν. 4412/2016.

15.2 Περαιτέρω, το εδάφιο της υποπαραγράφου (ν) περί της χρήσης των επί έλασσον δαπανών εκτελούμενης σύμβασης έργου, το οποίο ορίζει ότι «*Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, η οποία μετά την έκδοσή της θα έχει εφαρμογή σε όλα τα ως άνω έργα, προσδιορίζονται οι ομάδες εργασιών ανά κατηγορία έργων.*», κρίνεται σκόπιμο να αναδιατυπωθεί κατά την αληθινή του έννοια, προκειμένου να προβλεφθεί ότι και στα έργα της ΕΥΔΑΠ έχουν εφαρμογή οι εκάστοτε ισχύουσες αποφάσεις του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών περί του προσδιορισμού των ομάδων εργασιών ανά κατηγορία δημοσίων έργων.

15.3 Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι από τις διατάξεις της παραγράφου (ix) περί του κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών ελλείπουν διατάξεις ανάλογες των παρ. 5 και 6 του άρθρου 156 του ν. 4412/2016 περί του κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών στις συμβάσεις έργου με αξιολόγηση μελέτης (ήτοι συμβάσεις έργου του άρθρου 50 του ν. 4412/2016). Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο όπως εξεταστεί η συμπερίληψη ρητής αναφοράς περί του ότι για το συγκεκριμένο ζήτημα εφαρμόζονται αναλογικά οι προαναφερόμενες διατάξεις του ως άνω νόμου (πρβλ. και σχετική προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (iii) του άρθρου 7 («*Τελικές Διατάξεις*») του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού.

15.4 Τέλος, κρίνεται σκόπιμο όπως οι διατάξεις της παραγράφου (xi) περί της εκτέλεσης (κατόπιν σχετικής έγγραφης εντολής της διευθύνουσας Υπηρεσίας και πριν τη σύνταξη ΑΠΕ) κατεπειγουσών και απρόβλεπτων πρόσθετων εργασιών έργου συμπληρωθούν με την πρόβλεψη του μέγιστου επιτρεπτού ορίου του ποσού των εργασιών αυτών ως ποσοστού της αξίας της σύμβασης του έργου χωρίς ΦΠΑ, κατ' αναλογία της σχετικής διάταξης του άρθρου 155 του ν. 4412/2016, βάσει της οποίας οι εργασίες αυτές δύνανται να εκτελούνται μέχρι το ποσό που αντιστοιχεί στο δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένης και της αξίας των απολογιστικών εργασιών της παρ. 10 του άρθρου 154 του ν. 4412/2016 περί εκτέλεσης απολογιστικών εργασιών (πρβλ. και σχετική προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου (iii) του άρθρου 7 («*Τελικές Διατάξεις*») του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού.

16. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.18 («*Έκπτωση Αναδόχου*»)

16.1 Κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι οι διατάξεις της παραγράφου (ix) περί των συνεπειών που επέρχονται αθροιστικά κατά του οριστικά εκπτώτου αναδόχου σύμβασης έργου κρίνεται σκόπιμο να συμπληρωθούν με ρητή αναφορά ότι τις εν λόγω συνέπειες υποχρεούται να υλοποιήσει η διευθύνουσα Υπηρεσία εντός συγκεκριμένης προθεσμίας από την οριστικοποίηση της έκπτωσης (βλ. σχετική διάταξη του 1^{ου} εδαφίου της παρ. 9 του άρθρου 160 του ν. 4412/2016, σύμφωνα με την οποία οι προβλεπόμενες συνέπειες κατά του οριστικά εκπτώτου αναδόχου σύμβασης δημοσίου έργου υλοποιούνται από τη διευθύνουσα Υπηρεσία υποχρεωτικά εντός μηνός από την οριστικοποίηση της έκπτωσης).

16.2 Περαιτέρω, ελέγχονται ως προβληματικές οι διατάξεις της παραγράφου (xi), που προβλέπουν ότι για την οριστική εκκαθάριση της έκπτωτης εργολαβίας λαμβάνεται υπόψη και η βαρύνουσα τον έκπτωτο ανάδοχο διαφορά δαπάνης των υπολειπόμενων εργασιών αυτής, οι οποίες θα εκτελεστούν με νέα εργολαβία, καθόσον η οριστική εκκαθάριση της έκπτωτης εργολαβίας τίθεται υπό την αίρεση της σύναψης της νέας σύμβασης εκτέλεσης των υπολειπόμενων εργασιών της, εφόσον για τον υπολογισμό της διαφοράς δαπάνης προτείνεται να λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές ποσοτήτων μεταξύ του τελευταίου εγκεκριμένου Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών της έκπτωτης εργολαβίας και της επιμέτρησης των εργασιών της και οι διαφορές τιμών μεταξύ των τιμών της νέας σύμβασης που καταρτίστηκε για τη συνέχιση των εργασιών σε σχέση με τις τιμές της έκπτωτης εργολαβίας αναθεωρημένες μέχρι το χρόνο κατάρτισης της νέας σύμβασης, ρύθμιση η οποία φέρεται να δημιουργεί σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας ως προς τον χρονικό ορίζοντα επίτευξης της οριστικής εκκαθάρισης της έκπτωτης εργολαβίας.

16.3 Τέλος, όσον αφορά στη δυνατότητα που παρέχεται στην ΕΥΔΑΠ, βάσει της διάταξης του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου (xii), να εκτελεί τις υπολειπόμενες εργασίες έκπτωτης εργολαβίας με άλλον ανάδοχο που επιλέγεται από αυτήν εφαρμοζόμενης αναλογικά της διαδικασίας των παρ. 12 και 13 του άρθρου 160 του ν. 4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύει, κατά την οποία η εκτέλεση των υπολειπόμενων εργασιών οριστικά έκπτωτης εργολαβίας ανατίθεται, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης, στον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος, με τους ίδιους όρους

και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι το συγκεκριμένο δικαίωμα της Εταιρείας πρέπει – για τη νόμιμη άσκησή του - να αναφέρεται στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης ως σαφής και ρητή ρήτρα προαίρεσής της κατά τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (α) του ν. 4412/2016.

17. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.19 («Υπερημερία Κυρίου του Έργου»)

Οι διατάξεις των παραγράφων (i) και (ii) του εν λόγω άρθρου επαναλαμβάνουν τις σχετικές εθνικής προέλευσης διατάξεις του άρθρου 137 του ν. 4412/2016 περί της υπερημερίας του κυρίου του έργου ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων του έναντι του αναδόχου εκτέλεσης σύμβασης έργου και συγκεκριμένα: α) περί του χρόνου υποβολής και του ελάχιστου περιεχομένου της έγγραφης όχλησης του αναδόχου προς τον κύριο του έργου, η οποία αποτελεί προϋπόθεση του δικαιώματός του να ζητήσει αποζημίωση μόνο για τις θετικές ζημιές που προκαλούνται μετά την επίδοσή της, β) περί του ορισμού της έννοιας των θετικών ζημιών του αναδόχου που αναγνωρίζονται ως αποζημιωτέες στην περίπτωση υπερημερίας του κυρίου του έργου και γ) περί του τρόπου υπολογισμού της αποζημίωσης του αναδόχου λόγω των θετικών ζημιών από σταλίες μηχανικού εξοπλισμού και προσωπικού του.

Επιπροσθέτως, με τις διατάξεις της παραγράφου (iii) προβλέπεται - προκειμένου να καλυφθεί το διαφανόμενο κενό του άρθρου 137 του ν. 4412/2016 ως προς τη διαδικασία που έπεται της υποβολής της έγγραφης όχλησης του αναδόχου μέχρι την έγκριση της χορήγησης της αποζημίωσης του αναδόχου από τον κύριο του έργου – ότι μετά την έγγραφη όχληση ο ανάδοχος υποβάλλει προς την αρμόδια διευθύνουσα Υπηρεσία της ΕΥΔΑΠ αίτημα προς αποζημίωση για τις θετικές του ζημιές που προκλήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από την επίδοση της όχλησης μέχρι την υποβολή του αιτήματος και απορρέουν από το ζημιόγONO, οφειλόμενο σε υπαιτιότητα της Εταιρείας, γεγονός, ενώ παράλληλα προβλέπεται ότι επί του αιτήματος αυτού αποφαινεται η ως άνω υπηρεσία εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή του, άλλως θεωρείται σιωπηρώς απορριφθέν.

18. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.20 («Διακοπή Εργασιών - Διάλυση της Σύμβασης – Ματαίωση της Διάλυσης»)

18.1 Όσον αφορά στις περιπτώσεις για τις οποίες ο ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης έργου, οι προτεινόμενες διατάξεις της παραγράφου (i) παραπέμπουν στις διατάξεις του άρθρου 161 του ν. 4412/2016 όπως εκάστοτε ισχύουν.

18.2 Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι στο εν λόγω άρθρο δεν περιέχονται διατάξεις σχετικές με τη διαδικασία διακοπής εργασιών του έργου στην περίπτωση υπαιτιότητας της ΕΥΔΑΠ, όπως πχ. διατάξεις για το ελάχιστο απαιτούμενο περιεχόμενο της ειδικής δήλωσης διακοπής των εργασιών του αναδόχου και τον απαιτούμενο σχετικό έλεγχο εξακρίβωσης των στοιχείων της από τη διευθύνουσα Υπηρεσία της Εταιρείας πριν την προβλεπόμενη έγκρισή της από το αποφαινόμενο όργανο της τελευταίας (πρβλ. σχετικές διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 161 του ν. 4412/2016). Κρίνεται δε σκόπιμο να συμπεριληφθούν σε αυτό ή εναλλακτικά να τεθεί ρητή αναφορά ότι επί των ως άνω ζητημάτων εφαρμόζονται αναλογικά οι σχετικές διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 161 του ν. 4412/2016.

18.3 Με τις διατάξεις της παραγράφου (iv), με τις οποίες καθορίζεται η αποζημίωση του αναδόχου σύμβασης έργου στην περίπτωση διάλυσής της από υπαιτιότητα της Εταιρείας και υπό την προϋπόθεση ότι μέχρι τον χρόνο της διάλυσης έχουν εκτελεστεί εργασίες αξίας μικρότερης του 75% του αρχικού συμβατικού ποσού χωρίς αναθεώρηση, επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 163 του ν. 4412/2016 που καθορίζουν τα ζητήματα της αποζημίωσης αναδόχου λόγω διάλυσης σύμβασης έργου από τον φορέα κατασκευής ή τον κύριο του έργου.

18.4 Τέλος, επισημαίνεται ότι η διάταξη της παραγράφου (v), βάσει της οποίας η διάλυση εκτελούμενης σύμβασης έργου της Εταιρείας μπορεί να ματαιωθεί σε περίπτωση συμφωνίας μεταξύ των μερών, με την οποία μπορεί να συμφωνείται και αποζημίωση του αναδόχου για τις θετικές του μόνο ζημιές που προκλήθηκαν από τη διάλυση, κρίνεται σκόπιμο, για λόγους ορθής εφαρμογής της, να συμπληρωθεί με ρυθμίσεις σχετικές με την ακολουθητέα διαδικασία της ματαίωσης διάλυσης εκτελούμενης σύμβασης έργου ή εναλλακτικά με ρητή αναφορά ότι εφαρμόζονται αναλογικά οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις

των παρ. 2 και 3 του άρθρου 162 του ν. 4412/2015 περί της ματαίωσης διάλυσης συμβάσεων δημοσίων έργων.

19. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.21 («Υποκατάσταση – Πτώχευση – Θάνατος»)

Καταρχήν, όπως προαναφέρθηκε υπό παρ. 7.2 της παρούσας, σχετικά με τις διατάξεις των παραγράφων (viii) και (ix) του άρθρου 5.3.1.1.6 (B) του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού περί της σύστασης κατασκευαστικής κοινοπραξίας εργοληπτικών επιχειρήσεων για την κατασκευή έργου το οποίο έχει αναλάβει ως ανάδοχος μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθεί ότι οι επιτρεπτές περιπτώσεις υποκατάστασης αναδόχου σύμβασης έργου από τρίτο πρόσωπο στην κατασκευή μέρους ή όλου του έργου (εκχώρηση του έργου) απαριθμούνται περιοριστικά και όχι ενδεικτικά στην ενωσιακής προέλευσης διάταξη του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (δ) του ν. 4412/2016 (άρθρο 89 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) περί τροποποίησης των συμβάσεων κατά την εκτέλεσή τους χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης. Οι περιπτώσεις δε αυτές είναι οι εξής: (περ. (αα)) εφόσον η δυνατότητα υποκατάστασης του αναδόχου της σύμβασης προβλέπεται στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης βάσει κατηγορηματικής ρήτρας προαίρεσης του αναθέτοντος φορέα σύμφωνα με την περίπτωση (α) της παρ. 1 του ιδίου ως άνω άρθρου του εν λόγω νόμου, (περ. (ββ)) εφόσον πρόκειται για περίπτωση καθολικής ή μερικής διαδοχής του αρχικού αναδόχου λόγω εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένης της εξαγοράς, της απορρόφησης, της συγχώνευσης ή καταστάσεων αφερεγγυότητας, ιδίως στο πλαίσιο προπρωτευτικών ή πτωχευτικών διαδικασιών από άλλον οικονομικό φορέα, ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, υπό τον όρο ότι η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου ΙΙ του ν. 4412/2016 και (περ. (γγ)) σε περίπτωση που ο ίδιος ο αναθέτων φορέας αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του αναδόχου έναντι των υπεργολάβων του σύμφωνα με το άρθρο 336 του ν. 4412/2016.

Ως εκ τούτου, η αναφερόμενη στην παράγραφο (i) του εξεταζόμενου άρθρου περίπτωση υποκατάστασης αναδόχου σύμβασης έργου της Εταιρείας από τρίτο, προτεινόμενο από τον ανάδοχο, οικονομικό φορέα στην κατασκευή του έργου κατόπιν σχετικής έγκρισης της τελευταίας κατά τη διαδικασία της παραγράφου (ii), προκειμένου να είναι σύμφωνη με το ενωσιακό δίκαιο δημοσίων συμβάσεων πρέπει να μπορεί να υπαχθεί σε μία εκ των ως άνω επιτρεπτών περιπτώσεων υποκατάστασης του αναδόχου σύμβασης έργου κατά την εκτέλεσή της δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (δ) του ν. 4412/2016.

Το αυτό ισχύει και για την προτεινόμενη στην παράγραφο (iii) του εν λόγω άρθρου περίπτωση υποκατάστασης μέλους αναδόχου κοινοπραξίας εργοληπτικών επιχειρήσεων κατόπιν συναίνεσης των υπολοίπων μελών της, καθώς επίσης και για την προτεινόμενη στην παράγραφο (v) περίπτωση υποκατάστασης - κατόπιν σχετικής έγκρισης της Εταιρείας - αναδόχου ατομικής επιχείρησης στην αποπεράτωση εργασιών της εργολαβίας από τους κληρονόμους αυτού που ασκούν την ατομική επιχείρηση στην περίπτωση θανάτου του, η οποία επαναλαμβάνει τις εθνικής προέλευσης διατάξεις του άρθρου 167 παρ. 3 του ν. 4412/2016.

Σε κάθε περίπτωση, οι οικείες διατάξεις κρίνεται σκόπιμο να συμπληρωθούν με ρητή αναφορά ότι η υποκατάσταση του αναδόχου σύμβασης έργου κατά το στάδιο της εκτέλεσής της επιτρέπεται εφόσον προβλέπεται - σύμφωνα με την περίπτωση (α) της παρ. 1 του άρθρου 337 του ν. 4412/2016 - στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης ως σαφής ρήτρα προαίρεσης της Εταιρείας και εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των διατάξεων του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (δ) του ν. 4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύουν (πρβλ. και σχετική αναφορά της προτεινόμενης διάταξης της παραγράφου (i) του άρθρου 5.3.2.1.13 του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού, βάσει της οποίας «η υποκατάσταση / αντικατάσταση του αρχικού Αναδόχου στο σύνολο ή μέρος της σύμβασης της μελέτης επιτρέπεται μόνον εφόσον προβλέπεται ρητά στη σύμβαση ή πληρούνται οι προϋποθέσεις της περίπτωσης (δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 337 του ν.4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύει.»)

20. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.22 («Βεβαίωση Περάτωσης Εργασιών»)

20.1 Κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι στην παράγραφο (i) του εν λόγω άρθρου, περί της διαδικασίας έκδοσης της βεβαίωσης περάτωσης εργασιών του έργου, δεν περιέχεται ρύθμιση για την αυτοδίκαιη έκδοση της βεβαίωσης μετά την παρέλευση ορισμένου χρονικού διαστήματος από την υποβολή σχετικής έγγραφης όχλησης του αναδόχου, στην περίπτωση κατά την οποία, παρόλο που οι εργασίες έχουν περατωθεί και έχουν εκδοθεί όλα τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά, σχέδια και γενικά όλη η τεχνική τεκμηρίωση του έργου κατά τα διαλαμβανόμενα στη σύμβαση, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας Υπηρεσίας της Εταιρείας δεν εκδώσει τη βεβαίωση περάτωσης των εργασιών του έργου μέσα στην αποκλειστική προθεσμία των δέκα (10) ημερών από την παραλαβή της προβλεπόμενης στην ως άνω παράγραφο έκθεσης του επιβλέποντος του έργου (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 168 παρ. 2 του ν. 4412/2016, βάσει των οποίων «*Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, ο προϊστάμενος της διευθύνουσας υπηρεσίας, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της πιο πάνω έκθεσης, εκδίδει βεβαίωση για την ημέρα κατά την οποία περατώθηκαν οι εργασίες του έργου (βεβαίωση περάτωσης των εργασιών), την οποία κοινοποιεί αμελλητί στον ανάδοχο. Εάν η βεβαίωση δεν εκδοθεί μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, τότε θεωρείται ότι έχει εκδοθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά από την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής έγγραφης όχλησης...*»).

Περαιτέρω, στις διατάξεις του οικείου άρθρου δεν αναφέρεται ότι κατά όλων των αποφάσεων της διευθύνουσας Υπηρεσίας της Εταιρείας κατά τη διαδικασία έκδοσης της βεβαίωσης περάτωσης εργασιών του έργου χωρεί ένσταση του άρθρου 174 του ν. 4412/2016 περί διοικητικής επίλυσης συμβατικών διαφορών (πρβλ. σχετική διάταξη του άρθρου 168 παρ. 6 του ν. 4412/2016).

Συνεπώς, στο πλαίσιο τήρησης της αρχής της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, η οποία αποτελεί - δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 253 παρ. 1 του ν. 4412/2016 - μία από τις γενικές αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου ΙΙ του εν λόγω νόμου, κρίνεται σκόπιμο όπως, οι προτεινόμενες διατάξεις του ως άνω άρθρου, συμπληρωθούν με σχετικές προς τις προεκτεθείσες ελλείπουσες ρυθμίσεις ή εναλλακτικά με ρητή αναφορά ότι για τα ζητήματα αυτά εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις του άρθρου 168 του ν. 4412/2016.

20.2 Τέλος, οι διατάξεις της παραγράφου (ii) του ως άνω άρθρου, στις οποίες απαριθμούνται αναλυτικά - υπό στοιχεία (α) έως και (κα) - οι ειδικές υποχρεώσεις που πρέπει να έχει εκπληρώσει ο ανάδοχος του έργου, πέραν του συνόλου των οριζόμενων στο σχέδιο Κανονισμού γενικών υποχρεώσεων του και των όρων της οικείας σύμβασης, για την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης εργασιών, κρίνονται συμφέρουσες για το έργο (βλ. ενδεικτικά τις ρητώς απαριθμούμενες υποχρεώσεις του αναδόχου για παράδοση: του ΣΑΥ-ΦΑΥ και των "ως κατασκευάσθη" σχεδίων του έργου, του φακέλου προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής συντήρησης και λειτουργίας του έργου με βάση το μητρώο του έργου και των εγχειριδίων λειτουργίας και συντήρησης του έργου που αφορούν σε φθορές λόγω συνήθους χρήσης του, ψηφιακού αρχείου στο οποίο περιέχονται φωτογραφικές αποτυπώσεις όλων των σταδίων του έργου και ιδίως των εκτελεσθεισών αφανών εργασιών, όπως και την υποχρέωσή του να έχει καθαρίσει το χώρο του έργου και τον εξοπλισμό, π.χ. μπάζα, σωληνώσεις, άλλα υλικά κ.λπ.). Στα λοιπά δημόσια έργα ο ανάδοχος οφείλει να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις αυτές σε αρκετά μεταγενέστερο στάδιο για την παραλαβή του έργου (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 172 παρ. 14 του ν. 4412/2016).

21. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.24 («Χρόνος Υποχρεωτικής Εγγύησης Καλής Λειτουργίας και Συντήρησης των Έργων»)

Με τις εν λόγω διατάξεις επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 171 («Χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των έργων») του ν. 4412/2016 με τη μόνη ουσιαστική προσθήκη της διάταξης της παραγράφου (i) ότι κατά τον χρόνο εγγύησης καλής λειτουργίας και συντήρησης του έργου ο ανάδοχος υποχρεούται, μεταξύ άλλων, στην αποκατάσταση όχι μόνον όλων των τυχόν ελλείψεων, κακοτεχνιών κ.λπ. που οφείλονται στην εκτέλεση του έργου κατά παράβαση των κανόνων της τεχνικής (πρβλ. όμοια σχετική διάταξη του άρθρου 171 παρ. 2 του ν. 4412/2016, βάσει της οποίας ως συντήρηση του έργου, που παρέχει υποχρεωτικά ο ανάδοχος κατά τον χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης του έργου, «*νοείται, για τις ανάγκες του παρόντος, η αποκατάσταση βλαβών οι οποίες οφείλονται στην εκτέλεση του έργου κατά παράβαση των κανόνων της τεχνικής*»), αλλά και στην «*αποκατάσταση κάθε βλάβης που δεν οφείλεται στην κακή χρήση του Έργου από το χρήστη αλλά στην υπαιτιότητα του Αναδόχου*».

22. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.25 («Παραλαβή»)

Προς την κατεύθυνση της ορθής και έγκαιρης παραλαβής των έργων της Εταιρείας αξιολογούνται θετικά οι διατάξεις της παραγράφου (ii) του εν λόγω άρθρου- δεν προβλέπονται στο σχετικό με την παραλαβή των δημοσίων έργων άρθρο 172 του ν. 4412/2016- βάσει των οποίων μετά τη λήξη του χρόνου εγγύησης καλής λειτουργίας και συντήρησης του έργου και την υποβολή από τον ανάδοχο (εφόσον προβλέπεται στη σύμβαση) αίτησης για την παραλαβή, η διευθύνουσα Υπηρεσία της ΕΥΔΑΠ υποβάλλει εγκαίρως προς το αποφαινόμενο όργανο αυτής τον σχετικό Φάκελο Παραλαβής του Έργου, με συγκεκριμένο ελάχιστο περιεχόμενο, αποτελούμενο από τα στοιχεία (α) έως και (κβ) της ανωτέρω παραγράφου, για την παραλαβή του έργου από την επιτροπή παραλαβής.

23. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.26 («Παραλαβή για χρήση»)

Με τις διατάξεις των παραγράφων (i) και (ii) του ως άνω άρθρου επαναλαμβάνονται οι σχετικές με τη διοικητική παραλαβή για χρήση των δημοσίων έργων διατάξεις του άρθρου 169 του ν. 4412/2016, ενώ με τις διατάξεις των παραγράφων (iii) και (iv), αντίστοιχες των οποίων δεν προβλέπονται στο προαναφερόμενο άρθρο του ν. 4412/2016, προτείνονται, προς την ορθή χρήση του έργου, οι εξής διατάξεις: α) Προκειμένου να γίνει η παραλαβή για χρήση του έργου, η διευθύνουσα Υπηρεσία της ΕΥΔΑΠ, σε συνεννόηση με την Υπηρεσία που αναλαμβάνει τη χρήση του έργου, ενημερώνει τους χρήστες σχετικά με τη λειτουργία των εγκαταστάσεων. Για έργα που περιλαμβάνουν ειδικό εξοπλισμό, πρέπει υποχρεωτικά ο ανάδοχος, σε συνεννόηση με την αρμόδια Υπηρεσία της Εταιρείας, να εκπαιδεύσει το προσωπικό που αυτή θα του υποδείξει και β) Απαραίτητη επίσης θεωρείται, πριν από την παραλαβή για χρήση, εφόσον αυτό ορίζεται στη σύμβαση, η προμήθεια των αναγκαίων ανταλλακτικών του ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού που εγκαθίσταται στα πλαίσια του έργου, με τη φροντίδα της αρμόδιας Υπηρεσίας της Εταιρείας.

24. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.27 («Απόσβεση δικαιωμάτων Αναδόχου»)

Με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου επαναλαμβάνονται οι όμοιου περιεχομένου εθνικής προέλευσης διατάξεις του ομότιτλου άρθρου 173 του ν. 4412/2016.

25. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.28 («Εκτέλεση εργασιών με Αυτεπιστασία»)

Με τις διατάξεις του ως άνω άρθρου επαναλαμβάνονται οι όμοιου περιεχομένου διατάξεις του ομότιτλου άρθρου 177 του ν. 4412/2016.

Ειδικώς, όσον αφορά τις διατάξεις της παραγράφου (viii), οι οποίες επαναλαμβάνουν τις όμοιου περιεχομένου εθνικής προέλευσης διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 177 του ν. 4412/2016, επισημαίνονται τα ακόλουθα: Η δυνατότητα του προϊσταμένου της διευθύνουσας Υπηρεσίας της Εταιρείας να προβαίνει - στην περίπτωση αρχαιολογικού έργου - σε απευθείας ανάθεση συμβάσεων ερευνών, μελετών, υπηρεσιών επίβλεψης έργου ή εν γένει παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών μηχανικού, εφόσον η δαπάνη της οικείας σύμβασης δεν υπερβαίνει, ανά κατηγορία μελέτης, έρευνας ή ανεξάρτητης υπηρεσίας, το ποσό των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ συμπεριλαμβανομένου του νόμιμου ΦΠΑ, και μάλιστα χωρίς στις περιπτώσεις αυτές να έχουν εφαρμογή οποιοσδήποτε συναφείς διατάξεις, πρέπει να εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη των ενωσιακής προέλευσης διατάξεων του άρθρου 236 του ν. 4412/2016 (άρθρο 16 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) περί μεθόδων υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων και δη των διατάξεων της παραγράφου 3 του ως άνω άρθρου, βάσει των οποίων «*Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας σύμβασης δεν γίνεται με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου. Η σύμβαση δεν κατατέμενεται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η εφαρμογή οποιασδήποτε διάταξης του παρόντος νόμου, εκτός αν δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους.*», καθώς και των διατάξεων της παραγράφου 8, βάσει των οποίων «*Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών τμημάτων, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων. Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 235, το παρόν Βιβλίο (άρθρα 222 έως 338) εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος.*».

Συνεπώς, υπό το πρίσμα των ανωτέρω, κρίνεται σκόπιμο να εξεταστεί η απαλοιφή του χωρίου «στις περιπτώσεις αυτές δεν έχουν εφαρμογή οποιεσδήποτε συναφείς διατάξεις» και αντ' αυτού να προστεθεί σχετική ρητή πρόβλεψη ότι οι περιπτώσεις των ως άνω απευθείας αναθέσεων τίθενται υπό την αίρεση των ενωσιακής προέλευσης διατάξεων του άρθρου 236 του ν. 4412/2016.

26. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.29 («Προδιαγραφές και Κανονισμοί Έργων»)

Με τις διατάξεις της παραγράφου (i) του εν λόγω άρθρου επαναλαμβάνονται οι όμοιοι περιεχομένου εθνικής προέλευσης διατάξεις του άρθρου 54 παρ. 8 του ν. 4412/2016, ομοίως με τις διατάξεις των παραγράφων (ii) και (iii) επαναλαμβάνονται οι ταυτόσημοι περιεχομένου εθνικής προέλευσης διατάξεις των παρ. 1 και 2 του ομότιτλου άρθρου 178 του ν. 4412/2015, ενώ στο τελευταίο εδάφιο του εξεταζόμενου άρθρου ρητά αναφέρεται ότι κατά τα λοιπά τυγχάνει εφαρμοστέο το άρθρο 178 του ν. 4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύει.

27. Σχετικά με το άρθρο 5.3.1.1.30 («Εφαρμοστέο δίκαιο - Επίλυση διαφορών»)

Σημειώνεται, ότι λόγω της απουσίας ειδικής εξουσιοδοτικής διάταξης, με το υπό κρίση σχέδιο Κανονισμού δεν δύνανται να ρυθμίζονται δικονομικά ζητήματα και εν γένει ζητήματα που άπτονται της έννομης προστασίας κατά την εκτέλεση των συμβάσεων έργου της Εταιρείας.

B. Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του κεφαλαίου 5.3.2.1. «Διαδικασίες Εκτέλεσης Συμβάσεων Μελετών» του μέρους 5.3.2 «Συμβάσεις μελετών»

28. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.2 («Διοίκηση - Επίβλεψη Σύμβασης Μελέτης»)

28.1 Αναφορικά με τις διατάξεις της παραγράφου (ii) περί του Τεχνικού Συμβούλου επίβλεψης μελετών, αντίστοιχες των οποίων δεν περιλαμβάνονται στο οικείο άρθρο 183 του ν. 4412/2016 περί της διοίκησης σύμβασης μελέτης δημοσίου έργου, κρίνεται σκόπιμο να ληφθούν αναλογικά υπόψη οι αντίστοιχες παρατηρήσεις της Αρχής υπό παρ. 2.1 της παρούσας (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 183 του ν. 4412/2016) σχετικά με τις διατάξεις της παραγράφου (ii) του άρθρου 5.3.1.1.2(α) («Διοίκηση Έργων – Επίβλεψη») του μέρους του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού περί της εκτέλεσης των έργων, με τις οποίες ρυθμίζονται τα ζητήματα του Τεχνικού Συμβούλου επίβλεψης έργων.

28.2 Σχετικά δε με τις διατάξεις της παραγράφου (vii), βάσει της οποίας προβλέπονται (κατά αντιστοιχία με τις διατάξεις της παραγράφου (xi) του άρθρου 5.3.1.1.2(α) («Διοίκηση Έργων – Επίβλεψη»)) αρμοδιότητες της διευθύνουσας Υπηρεσίας της ΕΥΔΑΠ κατά το στάδιο επίβλεψης της εκτέλεσης των μελετών της στην περίπτωση που υφίσταται ΙΦΕ ή/και Τεχνικός Σύμβουλος επίβλεψης, κρίνεται σκόπιμο να ληφθούν αναλογικά υπόψη οι αντίστοιχες παρατηρήσεις της Αρχής υπό παρ. 2.3 της παρούσας (πρβλ. σχετικές διατάξεις άρθρου 183 παρ. 5 του ν. 4412/2016 περί των αρμοδιοτήτων της διευθύνουσας τη μελέτη Υπηρεσίας στην περίπτωση που η επίβλεψή της ασκείται από ΙΦΕ).

29. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.2(A) («Προθεσμίες - Χρονοδιάγραμμα»)

Με τις προτεινόμενες διατάξεις του εν λόγω άρθρου επαναλαμβάνονται αυτές του άρθρου 184 του ν. 4412/2016, οι οποίες ρυθμίζουν τα ζητήματα προθεσμιών και χρονοδιαγράμματος συμβάσεων μελετών δημοσίων έργων.

Ελέγχεται η συμβατότητα της ρύθμισης της παραγράφου (iii)- δεν προβλέπεται αντίστοιχη ρύθμιση στις διατάξεις του ως άνω άρθρου του ν. 4412/2016- βάσει της οποίας για την παράταση των προθεσμιών της σύμβασης εκπόνησης μελέτης της ΕΥΔΑΠ αρκεί η οικεία απόφαση του αποφαινόμενου οργάνου αυτής και δεν προσαπαιτείται η υπογραφή σχετικού τροποποιητικού συμφωνητικού, εφόσον η παράταση δεν συνοδεύεται από τροποποίηση του οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης.

Επισημαίνεται, ότι η χορήγηση παράτασης των προθεσμιών εκτέλεσης σύμβασης εκπόνησης μελέτης χωρίς τροποποίηση του οικονομικού της αντικειμένου, συνιστά επιτρεπτή (μη ουσιώδη και συνακόλουθα μη χρήζουσα νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης) τροποποίηση της σύμβασης κατά την εκτέλεσή της, εφόσον συνάδει με τη διάταξη της περ. (α) της παρ. 4 του άρθρου 337 του ν. 4412/2016, δηλαδή εφόσον

δεν εισάγει όρους, όπως πχ. η χορήγηση παράτασης της σύμβασης για χρονικό διάστημα δυσανάλογο (πχ. μεγαλύτερο) σε σχέση με την αρχική συμβατική προθεσμία ολοκλήρωσής της, ακόμη και στην περίπτωση που δεν συνοδεύεται από τροποποίηση του οικονομικού αντικειμένου της αρχικής σύμβασης, οι οποίοι, εάν είχαν αποτελέσει μέρος της αρχικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης, ενδεχομένως θα είχαν επιτρέψει τη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από τους αρχικώς επιλεγέντες ή την αποδοχή άλλης προσφοράς από την αρχικώς επιλεγείσα ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

Συνεπώς, ενόψει των ανωτέρω, κρίνεται σκόπιμο να συμπληρωθεί η ως άνω διάταξη με τη ρητή αναφορά ότι η χορήγηση της παράτασης δεν πρέπει να συνεπάγεται ουσιώδη τροποποίηση της σύμβασης κατά την εκτέλεσή της, υπό την έννοια της διάταξης της περ. (α) της παρ. 4 του άρθρου 337 του ν. 4412/2015.

30. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.3 («Ποινικές ρήτρες»)

Με τις διατάξεις των παραγράφων (i) έως και (v) του ως άνω άρθρου επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 185 του ν. 4412/2016 περί ποινικών ρητρών λόγω υπαιτίας υπέρβασης από τον ανάδοχο των προθεσμιών σύμβασης εκπόνησης μελέτης, με τις εξής διαφοροποιήσεις των διατάξεων της παραγράφου (v), σε σχέση με την αντίστοιχη διάταξη της παρ. 5 του άρθρου 185 του ν. 4412/2016: α) με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται στον ανάδοχο για υπέρβαση από υπαιτιότητά του των τμηματικών προθεσμιών της σύμβασης δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το δέκα τοις εκατό (10%) του ποσού της σύμβασης, εν αντιθέσει με τις προαναφερόμενες διατάξεις του ν. 4412/2016, βάσει των οποίων οι τμηματικές ρήτρες συνολικά δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το δύο τοις εκατό (2%) του ποσού της σύμβασης και β) με την προτεινόμενη ρύθμιση, αντίστοιχη της οποίας δεν απαντάται στις οικείες διατάξεις του ν. 4412/2016, προβλέπεται ότι οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών ανακαλούνται (εννοείται υποχρεωτικά), με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας Υπηρεσίας της ΕΥΔΑΠ, αν η σύμβαση περατωθεί μέσα στην οριζόμενη συνολική προθεσμία της και τις εγκεκριμένες παρατάσεις της.

Τέλος, με τις διατάξεις των παραγράφων (vi) και (vii) του υπόψη άρθρου προβλέπεται: α) η δυνατότητα της ΕΥΔΑΠ να θέτει ειδικούς όρους στα τεύχη συμβάσεων για τις οποίες ο χρόνος αποπεράτωσης έχει ιδιαίτερη σημασία, καθορίζοντας υψηλότερο ποσοστό ποινικής ρήτρας από το προβλεπόμενο στο προτεινόμενο άρθρο, υπό την προϋπόθεση ότι διατηρείται το αυτό ανώτατο όριο ποινικών ρητρών τόσο για το σύνολο του έργου, όσο και για τυχόν τμηματικές αποπερατώσεις και β) η υποχρέωση της ΕΥΔΑΠ να επιβάλλει στον ανάδοχο ποινικές ρήτρες και για πλημμελή εκτέλεση των συμβατικών του υποχρεώσεων, εφόσον προβλέπονται στα συμβατικά τεύχη, το δε σύνολο των ποινικών ρητρών δεν δύναται να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, ενώ παράλληλα το αποφαινόμενο όργανο της Εταιρείας δύναται, με αιτιολογημένη απόφασή του, να ορίσει διαφορετικό συνολικό ύψος ρητρών για την περίπτωση αυτή.

31. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.4 («Τροποποίηση σύμβασης κατά τη διάρκειά της»)

Με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 186 του ν. 4412/2016, περί τροποποίησης σύμβασης μελέτης δημοσίου έργου κατά τη διάρκειά της, με τις ακόλουθες διαφοροποιήσεις:

α) στην αναφορά της παραγράφου (i) στη συμπληρωματική (προς τους όρους του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού) εφαρμογή του άρθρου 337 του ν. 4412/2016 όπως εκάστοτε ισχύει, η οποία κρίνεται σκόπιμο να συμπληρωθεί κατάλληλα, ώστε να προβλέπει ρητώς ότι οι συμβάσεις μελετών της ΕΥΔΑΠ μπορούν να τροποποιούνται κατά τη διάρκειά τους, σε κάθε περίπτωση, υπό την επιφύλαξη των σχετικών (ενωσιακής προέλευσης) διατάξεων του άρθρου 337 του ν.4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύει, και

β) στη σχετική αναφορά της ίδιας ως άνω παραγράφου ότι η υπογραφή συμπληρωματικής - τροποποιητικής σύμβασης δεν απαιτείται στις περιπτώσεις των διατάξεων των παραγράφων (iii) και (iv) (πρβλ. και σχετική όμοια διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 186 του ν. 4412/2016, δυνάμει της οποίας ομοίως «δεν απαιτείται η υπογραφή συμπληρωματικής / τροποποιητικής σύμβασης

στις περιπτώσεις των παραγράφων 3 και 4», όπου οι εν λόγω παρ. 3 και 4 άρθρου 186 του ν. 4412/2016 είναι όμοιοι περιεχομένου με τις προτεινόμενες παραγράφους (iii) και (iv) του ως άνω άρθρου), αλλά και επιπλέον στις περιπτώσεις αύξησης μόνο του οικονομικού αντικειμένου της σύμβασης σε ποσοστό έως 15% της αρχικής συμβατικής αξίας. Εν προκειμένω, το αναφερόμενο ποσοστό πρέπει να διορθωθεί στο 10% της αρχικής συμβατικής αξίας, ώστε να συνάδει με την ενωσιακής προέλευσης διάταξη του άρθρου 337 παρ. 2 του ν. 4412/2016, βάσει της οποίας οι συμβάσεις υπηρεσιών του πεδίου εφαρμογής του Βιβλίου II του ν. 4412/2016, όπως είναι οι συμβάσεις μελετών του πεδίου εφαρμογής του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού, μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης και χωρίς να απαιτείται επαλήθευση του εάν τηρούνται οι προϋποθέσεις των περιπτώσεων α' έως δ' της παρ. 4 του άρθρου 337 του ν. 4412/2016 (περί ουσιώδους τροποποίησης σύμβασης κατά την εκτέλεσή της) εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι καταρχήν κατώτερη του 10% της αξίας της αρχικής σύμβασης.

32. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.5 («Καταβολή της αμοιβής του Αναδόχου»)

32.1 Οι διατάξεις της παραγράφου (i), βάσει των οποίων η κατ' αποκοπή αμοιβή μελέτης ανατεθείσας κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο (ii), που αφορά στις περιπτώσεις ανάθεσης μελετών εκπονούμενων σε στάδια για τις οποίες ρητώς προβλέπεται ότι η καταβολή της αμοιβής του αναδόχου κατανέμεται σε προκαταβολή και πληρωμές μετά την υποβολή, την έγκριση και παραλαβή της μελέτης, καταβάλλεται στον ανάδοχο μετά την υποβολή της μελέτης και την παραλαβή της σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνεται σκόπιμο να αναδιατυπωθούν, ώστε να προβλέπεται ρητώς ότι αφορούν μελέτες έργων της ΕΥΔΑΠ οι οποίες έχουν ανατεθεί σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 4412/2016 περί συμβάσεων μελετών για τον προσδιορισμό τεχνικής λύσης¹² (πρβλ. όμοια διάταξη του άρθρου 187 παρ. 1 του ν. 4412/2016 περί της καταβολής της αμοιβής του αναδόχου συμβάσεων μελετών δημοσίων έργων), στις οποίες δεν προβλέπονται στάδια της μελέτης ούτε και χορήγηση προκαταβολής.

32.2 Επισημαίνεται, ότι η προβλεπόμενη πληρωμή των λογαριασμών του αναδόχου για την τμηματική καταβολή της αμοιβής του κατά τη διαδικασία των διατάξεων των παραγράφων (vi) και (vii), βάσει της οποίας η έγκριση από τη διευθύνουσα Υπηρεσία του υποβληθέντος από τον ανάδοχο λογαριασμού εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την υποβολή ή επανυποβολή του (κατόπιν αναπομπής του προς επανασύνταξη λόγω ασαφειών ή ουσιωδών σφαλμάτων), καθώς επίσης και η υποχρέωση της αρμόδιας οικονομικής Υπηρεσίας της ΕΥΔΑΠ να πληρώσει το λογαριασμό εντός εξήντα (60) ημερών από την έγκρισή του, με τον προβλεπόμενο στον ν. 4152/2013 τόκο υπερημερίας, εφόσον η πληρωμή καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου πέραν των εξήντα (60) ημερών από την έγκρισή του, ελέγχεται ως προς τη συμβατότητά της με τις σχετικές, ήδη προεκτεθείσες, διατάξεις του άρθρου 4 («Συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και δημόσιων αρχών») της Οδηγίας 2011/7/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Φεβρουαρίου 2011 «για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές», που ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη με τον ν. 4152/2013 (πρβλ. και προδιαληφθείσες διατάξεις του άρθρου 187 παρ. 6 του ν. 4412/2016).

32.3 Κατά τα λοιπά, με τις διατάξεις του εξεταζόμενου άρθρου επαναλαμβάνονται οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 187 του ν. 4412/2016 που ρυθμίζουν τα ζητήματα της καταβολής της αμοιβής αναδόχου σύμβασης εκπόνησης μελέτης δημοσίου έργου.

33. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.6 («Υποχρεώσεις του αναδόχου - Πρόγραμμα Ποιότητας Μελέτης»)

33.1 Με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου επαναλαμβάνεται σχεδόν το σύνολο των σχετικών διατάξεων του άρθρου 188 του ν. 4412/2016, που ρυθμίζουν τα ζητήματα των υποχρεώσεων του αναδόχου εκτέλεσης σύμβασης εκπόνησης μελέτης δημοσίου έργου και καθιερώνουν πρόσθετη υποχρέωσή του να εκπονήσει και εφαρμόσει Πρόγραμμα Ποιότητας Μελέτης (Π.Π.Μ.), με τη μόνη παρέκκλιση ως προς το ζήτημα της σύμπραξης των βασικών μελετητών του έργου στην εκτέλεση αυτού ως τεχνικών συμβούλων – μελετητών μετά την έναρξη της κατασκευής του, η οποία τίθεται δυναμικά και υπό την προϋπόθεση ότι προβλέπεται στα έγγραφα της διαδικασίας ανάθεσης της μελέτης, εν αντιθέσει με τις σχετικές διατάξεις

¹² Πρόκειται για τις λεγόμενες «προκαταρκτικές μελέτες» υπό το καθεστώς του καταργηθέντος ν. 3669/2008 ΚΔΕ.

του άρθρου 188 παρ. 6 του ν. 4412/2016, κατά τις οποίες μετά την έναρξη κατασκευής του έργου, οι βασικοί μελετητές μετέχουν υποχρεωτικά ως Τεχνικοί Σύμβουλοι - Μελετητές στην εκτέλεση αυτού.

Στις ως άνω διατάξεις κρίνεται σκόπιμο να οριστεί συμπληρωματικά ότι ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων της ΕΥΔΑΠ λόγω πλημμελειών της μελέτης είναι ο αναφερόμενος στη διάταξη της παραγράφου (x) του άρθρου 5.3.2.1.7 («Έγκριση της μελέτης - Παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης») του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού, βάσει της οποίας «οι αξιώσεις της ΕΥΔΑΠ ΑΕ κατά του Αναδόχου, λόγω πλημμελειών της μελέτης, υπόκεινται σε εξαετή (6) παραγραφή, η οποία άρχεται την επομένη της παραλαβής της μελέτης ή της λύσης της Σύμβασης με οποιονδήποτε τρόπο» (πρβλ. σχετική διάταξη του άρθρου 188 παρ. 1 του ν. 4412/2016 «οι αξιώσεις του εργοδότη κατά του αναδόχου λόγω πλημμελούς εκπλήρωσης της παροχής του παραγράφονται ή έξι (6) έτη μετά την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης ή τη λύση της με οποιονδήποτε τρόπο», όπως επίσης και παρόμοια διάταξη του άρθρου 189 παρ. 7 του ίδιου νόμου, «οι αξιώσεις του εργοδότη κατά του αναδόχου, λόγω πλημμελειών της μελέτης, υπόκεινται σε εξαετή παραγραφή, η οποία άρχεται την επομένη της παραλαβής της μελέτης ή της λύσης της σύμβασης με οποιονδήποτε τρόπο.»). Το ζήτημα αυτό είναι κρίσιμο για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων ή ελλείψεων του αντικειμένου της μελέτης τα οποία εμφανίζονται μετά την οριστική της παραλαβή (πρβλ. σχετική διάταξη της παραγράφου (v) του παρόντος άρθρου, η οποία ρυθμίζει τον τρόπο αποκατάστασης των τυχόν ελαττωμάτων ή ελλείψεων του αντικειμένου της μελέτης που εμφανίζονται μετά την οριστική της παραλαβή και (κατά ρητή αναφορά) μέχρι την παραγραφή των αξιώσεων της Εταιρείας).

Τέλος, οι διατάξεις της παραγράφου (viii) του εξεταζόμενου άρθρου, περί της υποχρεωτικής ασφάλισης της σύμβασης εκτέλεσης της μελέτης και των υπηρεσιών του τεχνικού συμβούλου επίβλεψης της μελέτης και του ΙΦΕ της μελέτης, κρίνεται σκόπιμο να συμπληρωθούν με ρητή μνεία ότι τα εν λόγω ζητήματα ρυθμίζονται ως προς τις λεπτομέρειες της εφαρμογής τους με βάση την εκάστοτε ισχύουσα απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης του άρθρου 144 παρ. 4 του ν. 4412/2016.

Σημειώνεται, ότι με τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις, οι οποίες βασίζονται στην ως άνω (σχετική με το εν λόγω ζήτημα) διάταξη του ν. 4412/2016, καθορίζεται η υποχρέωση του μελετητή, του τεχνικού συμβούλου επίβλεψης της μελέτης και του ΙΦΕ της μελέτης όπως, για την πληρότητα των εκπονούμενων μελετών, τον αρτιότερο σχεδιασμό και την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη εκτέλεση της μελέτης, ασφαλίζουν (αναλόγως της σύμβασης) τη μελέτη και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου και ΙΦΕ αντίστοιχα, κατά παντός κινδύνου, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων ζημιών από ανωτέρα βία όταν πρόκειται για έργα των οποίων ο προϋπολογισμός υπερβαίνει το ποσό των 500.000€ χωρίς ΦΠΑ ή εφόσον τούτο προβλέπεται ρητά στα έγγραφα της σύμβασης, καθώς επίσης και η υποχρέωση των ανωτέρω προσώπων να προσκομίσουν το ασφαλιστήριο συμβόλαιο (ή σχέδιο αυτού) πριν την υπογραφή της οικείας σύμβασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα έγγραφα αυτής.

34. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.8 («Αποζημίωση του Αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης»)

Με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 190 του ν. 4412/2016 σχετικά με την αποζημίωση του αναδόχου σύμβασης εκπόνησης μελέτης δημοσίου έργου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης.

35. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.9 («Έκπτωση του Αναδόχου»)

Όσον αφορά τη δυνατότητα που παρέχεται στην Εταιρεία, δυνάμει της διάταξης της παραγράφου (ix) να ολοκληρώνει τη μελέτη του έκπτωτου αναδόχου, με άλλον ανάδοχο που επιλέγεται από αυτήν κατόπιν σχετικής πρόσκλησης στον επόμενο κατά σειρά υποψήφιο του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος ανάδοχος, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στον διαγωνισμό, εάν δε αυτός απορρίψει την πρόταση σύναψης σύμβασης, με αντίστοιχη πρόσκληση στον επόμενο υποψήφιο κατά σειρά κατάταξης, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία (πρβλ. σχετικές διατάξεις του άρθρου 191 παρ. 10 του ν. 4412/2016), επισημαίνεται ότι το συγκεκριμένο δικαίωμα της Εταιρείας πρέπει – για τη νόμιμη άσκησή του - να αναφέρεται στα αρχικά έγγραφα της

σύμβασης ως σαφής ρήτρα προαίρεσής της κατά τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (α) του ν. 4412/2016.

36. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.10 («Διάλυση της σύμβασης»)

Επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 192 του ν. 4412/2016 περί διάλυσης της σύμβασης εκπόνησης μελέτης δημοσίου έργου.

37. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.11 («Ματαίωση της διάλυσης»)

Επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 193 του ν. 4412/2016 περί ματαίωσης της διάλυσης εκπόνησης μελέτης δημοσίου έργου.

38. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.12 («Αποζημίωση Αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης»)

Επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 194 του ν. 4412/2016 περί αποζημίωσης του αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης εκπόνησης μελέτης δημοσίου έργου.

39. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.13 («Υποκατάσταση Αναδόχου»)

Με τις προτεινόμενες διατάξεις επαναλαμβάνονται οι διατάξεις του άρθρου 195 του ν. 4412/2016 περί υποκατάστασης αναδόχου σύμβασης εκπόνησης μελέτης δημοσίου έργου κατά το στάδιο εκτέλεσης της οικείας σύμβασης.

Περαιτέρω, στην παράγραφο (i) του εξεταζόμενου άρθρου, σύμφωνα με την οποία «η υποκατάσταση / αντικατάσταση του αρχικού Αναδόχου στο σύνολο ή μέρος της σύμβασης της μελέτης επιτρέπεται μόνον εφόσον προβλέπεται ρητά στη σύμβαση ή πληρούνται οι προϋποθέσεις της περίπτωσης (δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 337 του ν.4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύει.», το διαζευκτικό «ή» πρέπει να αντικατασταθεί από τη λέξη «και».

Τέλος, επισημαίνεται ότι οι επιτρεπτές περιπτώσεις υποκατάστασης αναδόχου σύμβασης μελέτης από τρίτο πρόσωπο στο σύνολο ή μέρος αυτής απαριθμούνται περιοριστικά και όχι ενδεικτικά στην ενωσιακής προέλευσης διάταξη του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (δ) του ν. 4412/2016 (άρθρο 89 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) περί τροποποίησης των συμβάσεων κατά την εκτέλεσή τους χωρίς νέα διαδικασία σύναψης σύμβασης (πρβλ. και την επί του άρθρου 5.3.1.1.21 του εξεταζόμενου σχεδίου Κανονισμού σχετική παρατήρηση). Ως εκ τούτου, προκειμένου οποιαδήποτε από τις προτεινόμενες περιπτώσεις υποκατάστασης αναδόχου σύμβασης εκπόνησης μελέτης της ΕΥΔΑΠ υπό στοιχεία (α), (β) ή (γ) της παραγράφου (ii) του εξεταζόμενου άρθρου να είναι συμβατή με το ενωσιακό δίκαιο δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να υπαχθεί σε μία από τις περιπτώσεις (αα), (ββ) ή (γγ) της διάταξης του άρθρου 337 παρ. 1 περ. (δ) του ν. 4412/2016.

40. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.14 («Τεχνικές Προδιαγραφές»)

Οι προτεινόμενες διατάξεις του εξεταζόμενου άρθρου επαναλαμβάνουν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους τις διατάξεις του άρθρου 196 του ν. 4412/2016 περί τεχνικών προδιαγραφών που διέπουν τις συμβάσεις μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, με τις εξής ωστόσο διαφοροποιήσεις, επί των οποίων επισημαίνονται τα ακόλουθα:

α) σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου (i) οι ισχύουσες κατά τη σύναψη της σύμβασης τεχνικές προδιαγραφές, βάσει των οποίων εκπονούνται οι μελέτες των έργων, περιλαμβάνουν τις προδιαγραφές που ορίζονται ως υποχρεωτικές από την ισχύουσα κάθε φορά σχετική νομοθεσία (η συγκεκριμένη ρύθμιση μάλλον δύναται να ληφθεί ως ισοδύναμη της διάταξης του άρθρου 196 παρ. 1 του ν. 4412/2016 ότι λαμβάνονται υπόψη οι δεσμεύσεις του άρθρου 54 του ίδιου ως άνω νόμου (άρθρο 42 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) περί τεχνικών προδιαγραφών), καθώς επίσης και τις προδιαγραφές που έχουν εγκριθεί από το αποφαινόμενο όργανο της ΕΥΔΑΠ και έχουν ενσωματωθεί στα τεύχη της σύμβασης, για τις οποίες όμως δεν ορίζεται η διαδικασία έγκρισής τους, όπως και το εάν η Εταιρεία - ελλείψει σχετικής προς τούτο εξουσιοδοτικής διάταξης νόμου - δύναται να καθορίζει νομίμως τέτοιες προδιαγραφές, πιθανώς δε και κατά παρέκκλιση της κείμενης νομοθεσίας περί προδιαγραφών μελετών τεχνικών έργων, όπως πχ. των σχετικών με τις προδιαγραφές μελετών τεχνικών έργων διατάξεων του π. δ/τος 696/1974 (ΦΕΚ 301

Α'/8.10.1974) ή της εγκυκλίου 11/27.11.2018 του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών με θέμα «Οδηγός εκπόνησης μελετών Δημοσίων Έργων του Ν.4412/2016 (Βιβλίο Ι)» ή της ΥΑ 367126/22.11.2022 (ΦΕΚ 6366 Β'/15.12.2022) περί της καθιέρωσης 154 ΕΤΕΠ υποχρεωτικής εφαρμογής σε όλα τα δημόσια έργα και μελέτες, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 54 παρ. 8 του ν. 4412/2016.

β) με τις διατάξεις της παραγράφου (ii) προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι «ο προϋπολογισμός του έργου κατά τη μελέτη συντάσσεται με εφαρμογή των περιγραφικών τιμολογίων, όπως αυτά περιλαμβάνονται στα τεύχη της σύμβασης και ειδικότερα στο τεύχος της Οικονομικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (τιμολόγιο μελέτης), αφού έχουν ληφθεί υπόψη για την τεκμηρίωσή τους τα τιμολόγια τα οποία ισχύουν για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των δημοσίων έργων και ελλείπει τέτοιων οι διαμορφωμένες και εφαρμοζόμενες τιμές στην τρέχουσα αγορά εργασίας». Με τη ρύθμιση αυτή φέρεται να χορηγείται η δυνατότητα στην ΕΥΔΑΠ να συντάσσει δικά της περιγραφικά τιμολόγια, βάσει των οποίων συντάσσεται ο προϋπολογισμός των έργων της κατά την οικεία μελέτη, πλην όμως κατά τρόπο απροσδιόριστο ως προς τον βαθμό παρέκκλισης των τιμολογίων αυτών από τα ισχύοντα περιγραφικά τιμολόγια εργασιών δημοσίων έργων (πρβλ. σχετική διάταξη του άρθρου 196 παρ. 3 του ν. 4412/2016, βάσει της οποίας «ο προϋπολογισμός του έργου κατά τη μελέτη συντάσσεται με εφαρμογή των τιμολογίων, τα οποία ισχύουν για τη σύνταξη των προϋπολογισμών των δημοσίων έργων.»).

41. Σχετικά με το άρθρο 5.3.2.1.17 («Εφαρμοστέο δίκαιο - Επίλυση διαφορών»)

Σημειώνεται, ότι λόγω της απουσίας ειδικής εξουσιοδοτικής διάταξης, με το υπό κρίση σχέδιο Κανονισμού δεν δύνανται να ρυθμίζονται δικονομικά ζητήματα και εν γένει ζητήματα που άπτονται της έννομης προστασίας κατά την εκτέλεση των συμβάσεων έργου της ΕΥΔΑΠ (βλ. και σχετική παρατήρηση στο άρθρο 5.3.1.1.30 του σχεδίου Κανονισμού, για το εφαρμοστέο δίκαιο και την επίλυση διαφορών κατά το στάδιο της εκτέλεσης των έργων της Εταιρείας).

Γ. Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του κεφαλαίου 5.3.3 «Διαδικασίες Εκτέλεσης Συμβάσεων παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών»

42. Σχετικά με το άρθρο 5.3.3.1 («Συμβατικό πλαίσιο»)

Δεδομένου ότι με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου προβλέπεται ότι κατά την εκτέλεση των συμβάσεων παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του παρόντος κεφαλαίου 5.3.3, καθώς και συγκεκριμένων άρθρων του κεφαλαίου 5.3.2.1. «Διαδικασίες Εκτέλεσης Συμβάσεων Μελετών» του μέρους 5.3.2 «Συμβάσεις μελετών» του σχεδίου Κανονισμού, και συγκεκριμένα τα εξής άρθρα: 5.3.2.1.1. (Γενικές Αρχές – Υπογραφή Σύμβασης), 5.3.2.1.3 (Ποινικές ρήτρες), 5.3.2.1.6 (Υποχρεώσεις του αναδόχου – Πρόγραμμα Ποιότητας) πλην της παραγράφου (vi), 5.3.2.1.8 (Αποζημίωση του Αναδόχου λόγω υπερημερίας του εργοδότη χωρίς λύση της σύμβασης), 5.3.2.1.9 (Εκπτώση του αναδόχου) πλην της παραγράφου (viii), 5.3.2.1.10 (Διάλυση της σύμβασης), 5.3.2.1.11 (Ματαίωση της διάλυσης), 5.3.2.1.12 (Αποζημίωση Αναδόχου σε περίπτωση διάλυσης της σύμβασης), 5.3.2.1.13 (Υποκατάσταση Αναδόχου), 5.3.2.1.14 (Τεχνικές προδιαγραφές), 5.3.2.1.16 (Υπεργολαβίες), 5.3.2.1.17 (Εφαρμοστέο δίκαιο – Επίλυση διαφορών), 5.3.1.1.23 (Ενιαίο Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Τεχνικών Έργων και Μελετών (ΕΣΤΕΠ ΤΙΜ-ΤΕΜ)), ισχύουν οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν κατά την εξέταση των ως άνω άρθρων περί των διαδικασιών εκτέλεσης των μελετών της Εταιρείας.

43. Σχετικά με το άρθρο 5.3.3.4 («Τροποποίηση σύμβασης κατά τη διάρκειά της»)

Δεδομένου ότι οι διατάξεις του εν λόγω άρθρου παραπέμπουν ρητά, όσον αφορά τα ζητήματα περί τροποποίησης των συμβάσεων παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών της Εταιρείας, στις διατάξεις περί τροποποίησης σύμβασης μελέτης κατά τη διάρκειά της του άρθρου 5.3.2.1.4 του σχεδίου Κανονισμού, επισημαίνεται, ομοίως, η ανάγκη συμπερίληψης ρητής αναφοράς ότι οι συμβάσεις παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ μπορούν να τροποποιούνται κατά τη διάρκειά τους, σε κάθε περίπτωση, υπό την επιφύλαξη των σχετικών (ενωσιακής προέλευσης) διατάξεων του άρθρου 337 του ν.4412/2016, όπως εκάστοτε ισχύει.

44. Σχετικά με το άρθρο 5.3.3.5 («Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου»)

Ως προς τις διατάξεις της παραγράφου 5.3.3.5.7 του εν λόγω άρθρου, ισχύουν οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν κατά την εξέταση των ταυτόσημων διατάξεων των παραγράφων (vi) και (vii) του άρθρου 5.3.2.1.5 του σχεδίου Κανονισμού.

Δ. Επί των προτεινόμενων ρυθμίσεων του κεφαλαίου 5.4 («Διαχείριση Συμβάσεων»)

45. Το άρθρο 5.4.1 του παρόντος κεφαλαίου («Διαχείριση Αιτημάτων Έργου/Μελέτης/ Παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών Υπηρεσιών»), με τις διατάξεις του οποίου ρυθμίζονται θέματα εσωτερικής λειτουργίας των Υπηρεσιών της ΕΥΔΑΠ, σχετικά με τη ροή εργασιών κατά τη διαχείριση αιτημάτων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών κατά το στάδιο που προηγείται της έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης της οικείας σύμβασης, δεν εμπίπτει στο πεδίο της γνωμοδοτικής αρμοδιότητας της Αρχής. Περαιτέρω, ως προς τα άρθρα 5.4.2 («Τροποποίηση Σύμβασης») και 5.4.3 («Καταγγελία Σύμβασης»), με τα οποία ρυθμίζονται ζητήματα διαδικασιών και αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών και Οργάνων της ΕΥΔΑΠ κατά την τροποποίηση και την καταγγελία των εκτελούμενων συμβάσεων έργων, μελέτης και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών αυτής, ισχύουν τα προδιαληφθέντα στα αντίστοιχου περιεχομένου άρθρα του σχεδίου Κανονισμού. Τέλος, στο άρθρο 5.4.4 («Ολοκλήρωση εκτέλεσης Σύμβασης»), με το οποίο καθορίζονται οι σωρευτικά απαιτούμενες προϋποθέσεις, προκειμένου μία σύμβαση έργου, μελέτης ή παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών της Εταιρείας να θεωρείται εκτελεσθείσα περιλαμβάνονται οι σχετικές διατάξεις του άρθρου 202 του ν. 4412/2016 περί ολοκλήρωσης της εκτέλεσης δημόσιας σύμβασης προμήθειας αγαθών / παροχής γενικών υπηρεσιών.

VI. Συμπέρασμα

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή, ασκούσα την αρμοδιότητά της όπως ορίζεται στο άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4412/2016, **αποφασίζει ομόφωνα την παροχή σύμφωνης γνώμης** επί του υποβληθέντος σχεδίου Κανονισμού Ανάθεσης και Εκτέλεσης Συμβάσεων Έργων, Μελετών και Παροχής Τεχνικών και Λοιπών Συναφών Επιστημονικών Υπηρεσιών της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας Α.Ε. (ΕΥΔΑΠ ΑΕ) (Παράρτημα Ι), (α) υπό τον όρο της συμμόρφωσης με τις προπαρατιθέμενες παρατηρήσεις επί των διατάξεων που κρίθηκαν αντίθετες προς την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία και (β) σχετικά με τις λοιπές διατάξεις, λαμβανομένων υπόψη των προαναφερόμενων παρατηρήσεων, νομοτεχνικών διορθώσεων και επισημάνσεων.

Αθήνα, 14 Σεπτεμβρίου 2023

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου